

VIATĂ MONAHALĂ

FOAIE RELIGIOASĂ

ANUL III Nr. 1—3 EDITATĂ DE MÂNĂSTIREA „IZVORUL MIRON” ROMÂNESTI JAN.—MARTIE 1992

LUMEA SFINȚILOR

Lumea sfinților este sinecă lumișilor și a creației. Sfintul posedă cheia păcatului. Prin supunerea absolută față de Dumnezeu, își restabilește în jurul său ordinea, ierarhia primordială și starea de înainte de păcat. Unul din părinți „povestea pentru Avva Pavel, că acesta prindea cu mănilile sale șerpi venicioși, șorpii și îi rupea în două. Și i-au făcut lui frații metaolie, zicind: „Ierătă-mă părinților, de căci îi cinstigă cineva eurătomic. Toate i se supun lui, ca și lui Adam cind era în rai, măi înainte pînă a nu călca poruncă”. (Paterie, Iași 1913, p. 208).

Prin curățire de păcat, adică supunere față de poruncile lui Dumnezeu Sfintul redobindește chipul lui Dumnezeu, nimbul pe care toată creația, toate viețuitoarele îl văd, afară de noi oamenii coi păcătoși. Ce putere are păcatul! Pînă și fiicele sălbaticice nu întrec în cunoașterea celor înalte! Se îmblințează, și se supune Sfintului, îl cunoște și văd ceea ce noi nu vedem. S-a păstrat în ele cunoștința misiunii lor, spiritul ierarbiei, de ordine, cu care au fost erecate!

Nu trebuie să uităm că lumea cosmosului e creată cu un plan, după un sistem ierarhic. Înainte de păcat, întreaga creație era supusă omului; deci aja zisa avarie din lume își are originea în păcatul strămoșese. Răzvrătirea omului împotriva lui Dumnezeu a implicat răzvrătirea întregii naturi contra omului. Conțracicerile aparente sunt, deci, ceea ce subiectiv nu obiectiv. Noi îi vedem, le observăm, pentru că sunt în noi. Lumea care ne inconjoară, este ecoul strigătelui sufletului nostru.

Lumea sfinților, este în primul plan, pacea cu Dumnezeu. Sfintul are pe Dumnezeu pretutindeni. Paceea însemnă posesarea obiectului dorit. Prezența veșnică a lui Dumnezeu este dorința Sfintului. A fi sfint însemnă a șterge din memorie toate amintirile neplăcute, toate formele, toate urmele vieții inconjurătoare, toate impresiile din afară, pe care observarea simților le întăresc. Numai Dumnezeu trăiește în inimă, în mintea, și în toată ființa lui. Este starea unui amorzat: De fapt, un Sfint este întotdeauna un îndrăgostit în Dumnezeu. Dar un îndrăgostit nu are loc în sufletul său pentru nimic altceva, decât numai pentru ceea ce iubește. Unui îndrăgostit nu-i place să filosofeze despre iubirea sa, cum și de ce iubește, el vrea un singur lucru: să iubească. Avva Aloni zicea: „de nu va zice cineva că eu singur și Dumnezeu suntem în lume nu va avea odihnă” (Op. cit. p. 43).

Odihna sau pacea Sfintilor rezidă într-o trăiri, în plenitudine în Dumnezeu. „Eu singur și Dumnezeu suntem în lume”. În sufletul Sfintului nu are loc, nu începe nimic, nimic din lume, pentru că e plin de Dumnezeu: „iar mie să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume” (Galateni 6, 14). Religiozitatea și credința se măsoără cu măsura iubirii cu eprinsul locei, în care sălăjuișele Dumnezeu.

Sfinții din Paterie ne învață calea spre această lume, cum se străbate; ne arată greutățile și picidelile ce vom întâmpina pe acest drum, dar ei ne dau, și arme pentru a ne apăra, pentru a ieși învingători: umilința și plânsul. Aceste calități sunt „alfa” și „omega”, adică începutul și sfîrșitul vieții unui sfint. Conflictul lumei, cul nostru, în care ginditorii, văd o luptă neconținută între forțe egale, necunoscute și intransfomabile, capătă, la sfinții, definiția sigură, precum și posibilitatea de a repară această ruptură. Strigătele multiple din lăuntru nostru se reduc la două forțe contrare: sufletul și trupul. Acestea din urmă potă fi înălțat sau invins prin smereenie? A zis un bătrân: „cel ce are smereenie, smerește pe draci” (idem p. 358). Draci sunt aceia care pun un perete de despartire între noi și Dumnezeu. Pofta, patimile, pasiunile etc. nu sunt atribuite pozitive în noi, nu trebuie privite ca lucruri inevitabile cum cred unii, peccetuindu-ne prin aceasta ca fiind o creație imperfectă, ci sunt destructibile; și omul trebuie și poate să se debaraseze de ele să-și cinstige unitatea aceasta sfință în Dumnezeu. Această smereenie are ca medicament umilința și plânsul. Omul nu poate să-l aibă pe Dumnezeu decât numai acum cind nu se mai are pe sine însuși. Smere-

nița cugetare însemnă conștiință, învingerea disrețului, a defâșimății, a tot ce este trupesc, golindu-se de ele. Golirea aceasta își capătă expresia în plină zisă iarăși: „fiilor, precum tot păeșul pe care-l face omul afară de trup este, iar cel ce face cărchie acela în trupul său greșește pentru că dintr-unul iese spusele unea și spurcă tot trupul lui; așa și toate bunătățile afară de trup sunt, iar cel ce plinge penitru mințuirea trupului său, acela, își curățește și trupul său, pentru că facimile ce ies din ochii lui, acelea tot trupul și sufletul lui îl spală” (idem p. 284). Smerenia deschide izvoarele lacrimilor; acestea sunt semnul și proba acestei convingeri. Plinul este apogeu trăirii, este maxima emoție a simțurilor. Căpățingul des pentru că trăiește impresiile. Omul malur economisește lacrimile pentru că logica î-a otrăvit viața cu indoiechi. Sfinții prin trăirea și convingerea deplină devin iarăși copii. „De nu vă veți întoarce și nu veți fi prezent prinții, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Matei 18, 3). Reflexul acestui împărății îl putem vedea numai în acțiunile sufletești ale acestora, care stau în pragul vieții pământene. Sufletul acestora este într-o permanentă vibrație pe coardele căroră răsună vocea transcendentală, vechea iubilului și preteculorului lor. Înima copiilor și a sfinților se înnoiește de lacrimi ce piecură din conștiința nepuținiei și a dependenței. În inima lor se deschid niște foreste prin care pătrund razele luminii cerești, razele luminii divine.

Împărăția lui Dumnezeu este a copiilor, pentru că nu au nimic comun cu împărăția acestei lumi. Sentimentul posesiei și al independenței se ivește abia în perioada adolescenței. Aici este începutul păcălușului, aici se formează străuturi tari în jurul duhului, în jurul izvorului cristalin, străveziu, al sufletului copilăresc. Deci toată osteneala Sfintului este de a curăța acest adaus al ailor naturități. „Să iarăși a zis: Sufletul este asemenea izvorului, că de îl vei curăță, va izvori, iar de îl vei astupă, va pieri” (idem p. 454).

Dumnezeu Tatăl a trimis pe Fiul Său cel iubit, ca să ne facă fii iubiți. În aceasta își are creștinismul originalitatea, specificul său. În nici o altă religie această nuanță nu s-a ridicat la atât înălțime ca în creștinism, în nici o religie, afară de religia lui Hristos, nu găsim dumnezeirea concepută prin Fiul ei și prin Tatăl, împreună cu Duhul Sfint. Această identificare care culminează în cauza cauzelor, în substanță dumnezeiască, exprimă în creștinism un cuvint, un termen cu un înțeles eu totul nou și specific, exprimă posibilitatea de apropiere a noastră către Tatăl Cereș, ca fiu ai Lui, în puterea maximă a cuvintului.

In alte religii atributul de „tată” pentru Dumnezeu, e ceva împotriva, împrumutat. Fără venirea lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, fără revelația Sf. Treimi, Dumnezeu poate fi conceput ca și creatorul, fi cătorul și stăpînitorul nostru, însă nu „Tată”. Pentru a fi numit ca tată, El trebuie să aibă încredere și calitatea aceasta în sine. El trebuie să aibă un „Fiu”. Un Fiu a lui Dumnezeu, iar în sensul pur al cuvintului trebuie să fie și El Dumnezeu; și dacă Hristos se intrupează pentru ca să se unească cu noi. (Ioan XVII, 23; naan VI, 56).

atunci noi fiind una cu Iisus Fiul lui Dumnezeu, devenim și noi fi și Tatălui cereșc. Iată, de ce, în alte religii, numirea lui Dumnezeu ca „Tatăl”, nu este la locul ei, nu e justă, nu corespunde adevarului. Fără o unire cu Iisus, cu Duhul lui, fără unire cu Fiul lui Dumnezeu nimic nu poate să-L aibă pe Dumnezeu în calitate de Tată. Înainte de rugăciunica Dominease, preotul se roagă la Sânta Liturghie: „Învredaicește-ne, Stăpîne, a te cheama Tată...”. Spre a cheama pe Dumnezeu Tată, trebuie să te invredinicesti, să devii fiu Lui, prin și în Iisus Hristos. „Să pentru că sunteți își, a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile neastre, care strigă: Avă, Părinte! Asă fel, dar, nu ma ieșă rob, ei fiu; iar de căi fiu, ești și moștenitor ai lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos” (Galateanii IV, 6–7). Prin nașterea din nou, prin sfântul Botz, devenim după Duh fiu născuți ai Tatălui cereșc.

Proba acestei transformări este plânsul. Aceasta izbăvește din păcat pe plânsulorul robici: „Un frate a întrebărat pe Avva Pimen, zicind: Ce voi face păcatelor mele? I-a zis lui bătrânu: Cel ce voiște să se izbăvească de păcate, prin plâns se izbăvește de ele, și cel ce voință să organizească hode buhe prin plâns le agonisește pe ele. Căci plânsul este calea, pe care ne-a dat-o nouil Scriptura și părinții noștri zic: Plingești, că altă cale nu este, decit aceasta” (idem, p. 199).

Păcatele topite prin smerenie, se elimină afară prin lacrimi. Acestea sunt decit o necesitate zilnică. Trebuie să plingem pururea, ca pururea să sim curății de păcat. „Zis-a un bătrân: Precum umbra noastră pururea o avem cu noi, unde mergem, așa și se eade nouă să avem umiliția și plingerea, pururea cu noi, oriunde vom merge și oriunde vom fi” (idem, p. 272).

A fi fiu a lui Dumnezeu, în sensul creștinesc expus mai sus, înseamnă a fi pururea cu Tatăl, iar Fiul rămîne deapururi în casă. „Zis-a iarăși Avva Iperechie: Aducerea ta aminte totdeauna să-ți fie pentru împărăția cerurilor și degrabă o voi mențeni pe ea” (idem, p. 211), deoarece fiind noi deapururi cu Tatăl, suntem „fiu și moștenitor”. Determinați de această concepție, Sfinții nu văd păcatele altora, ci numai ale lor. Ochii care privesc mereu spre Dumnezeu, spre bunătatea supremă, nu pot vedea păcatul, pentru că acesta nu există în împărăția cerurilor. A zări păcatul înseamnă iarăși și deviere a noastră proprie și nu a aproapeiui.

Protosinghel OLIVI IN BINDIU

IUBIREA APROAPELUI

Toată legea creștină se cuprinde în porunca iubirii; Mîntuitorul ne-a lăsat o singură poruncă: ca să ne iubim unul pe altul. „Poruncă nouă dău vouă: Să vă iubiți unul pe altul... Intru această vor cunoaște toti că sunteți ucenicii Mei...“ (Ioan XIII, 34-35). Singura datorie ce apasă întotdeauna pe umerii noștri este această poruncă a iubirii. „Numai eu nimic nu fiști dator decit cu iubirea unuia față de altul; că cel care iubește pe aproapele a împlinit legea“ (Romani XIII, 8).

Iubirea aproapelui este dovedă iubirii noastre către Dumnezeu. Ea trebuie să fie egală cu iubirea față de noi în sine. Aproapele nostru este tot omul. Nu ne este îngăduit de a exclude pe cineva din cercul iubirii noastre. Si vrăjmașul nostru este fântura lui Dumnezeu, iar prin susținutul nemuritor este chipul Lui și ca altare fratele, semenul și aproapele nostru, având același Tată în cer. Iirea omenească este creată pentru a trăi în societate și unire. Numai păcatul din noi sfâșie legătura iubirii. Hristos Domnul a destinațat în trupul Său toată ura și dușmanie. Noi toți suntem mădulari din trupul Lui. Legătura dintre noi vine de la Hristos și duhul Lui. Nici o putere nu are dreptul de a nedezlega de porunca iubirii. Numai cu diavolul și duhurile lui trebuie să ne războiem, fiindcă pe ei Hristos Domnul i-a scos din cenușitatea Bisericii Sale.

Dumnezeu pune iubirea aproapelui chiar mai presus de cultul Său, poruncindu-ne să întrerupem cultul pentru a re-stabili legătura iubirii cu vrăjmașul. „Deci, dacă îți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva impotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, și mergi întâi și împacă-te cu fratele tău“ (Matei V, 23-24). Darul cel mai plăcut pentru el este inimă ea împăcată. Sf. Apostol ne sfătuiește să ne împăcatăm cu dușmanul, încă înainte de apusul soarelui, pentru a avea cunoștința lui, să ne poftesc și spre a nu lăsa ca ură să se înreibăreasă în inimă.

Iubirea creștină este sădită de Dumnezeu în inimile noastre, și ea trebuie să fie asemenea celei lui Dumnezeu, pentru a ne numi și ai Lui. Acestă iubire este ea un izvor necesar ce adapă toate; și ea flăcără nestinsă ce aprinde totul. Chiar refuzată de o sută de ori de către vrăjmaș iubirea adevărată încarcă necontentul a-l coplesii prin binefacerile sale. Niciodată ea nu obosește și nu se dă bătută, oricătă răuătate ar intimpina. Despre o astfel de iubire spune Sfântul Apostol Pavel: că este mai presus de darul proorocicii, al facerii de minuni și decit orice fapă de milostenie, fiindcă ea ne face asemenea Lui Dumnezeu, care este „iubire“.

Uneori bunătatea lui Dumnezeu ne dă în mină pe vrăjmaș, însă nu spre a ne răzbuna asupra lui, ci pentru a-l eiști prin blindeje și iubire. Așa Saul, care căuța să moare pe David, în două rânduri cade în inimile acestuia. David nu numai că îi erău viața dar și oprește pe ai săi de a-l ucide și chiar îi muștră pe cei ce nu-i păzeau îndeajuns. În felul acesta Saul s-a pocăit.

Nu trebuie să urim persona vrăjmașului, ci răuătelen din el, șiind că cel ce face rău este căzut în cursa diavolului și este cuprins de figurile patimilor, fiind slăpinit de împăratia păcatului care se impotrivează împăratiei lui Dumnezeu. Vrăjmașul nostru nu este îndreptășit a renunța la iubirea noastră. Noi i-o datorăm întotdeauna ca unui membru din trupul lui Hristos. Trebuie numai să-l iubim și să stăporescem de la el iubirea, pentru că îmbogățește și sfâșiește mai mult pe cel ce o dă decit pe cel ce o primește. Numai această luptă cu potrivnicul nostru o îngăduie Dumnezeu, nu răsplăind inimă cu mină, ură cu ură, ci biruind minia prin blindeje, ură prin binefacere și nedreptatea prin iubire. „Nu răsplășii nimănui răul cu rău. Purtăți grija de cele bune înaintea tuturor oamenilor. Dacă se poate, pe cît să în puterea voastră, trăiți în bună pace cu toți oamenii“ (Romani XII, 17-19).

Dacă răuătatea vrăjmușului nu poate fi invinsă prin blindeje, nici învîrtoșarea lui prin binefacere, atunci avem să ne îndreptăm cu rugăciunea către Judecata lui Dumnezeu. El singur poate înmormă și zdrobi inimile. Lui să-l cerem nimicirea păcatului, zdroberea inimii învîrtoșate și înfringerea mandriei vrăjmașului în focul umilinței și al pocăinței, spre mintuirea suștelui său.

Mîntuitorul răstignit pe cruce se rugă astfel pentru ucigașii săi: „Părinte, iată-le lor, că nu știu ce fac“ (Luca XXIII, 34). Pe prizonitorul Său Saul, Domnul îl oprește în drumul Damascului și aruncindu-l la picioarele Sale și convertește de la rău. În felul acesta a fost răzbunat și Sf. Mucenie și Arhidiccon Stefan. O astfel de răzbunare plină de dreptate și de milă au cerut toți mucenicii de la Dumnezeu. Această răzbunare nu este nici singeroasă, nici violentă, ci plină de dreptate, fiindcă cere de la Dumnezeu numai desfășarea nedreptășii și plină de milă pentru că salvează pe om stricind păcatul din el.

Acum deci, aceste trei mijloace pentru a cucerii pe vrăjmașul nostru: iubirea, rugăciunea și binefacerea. Cind rostim în „Tatăl nostru“ — „ci ne izbăvăște de cel rău“ — să cerem stricarea împăratiei păcatului nu numai în noi înșine ci și în-

vrăjmașul nostru și în toți dușmanii Bisericii lui Iisus Christos. Dacă am împlinit în felul acesta pe deplin porunca iubirii, atunci să ne bucurăm și să ne veselim chiar dacă mai suntem urși. Iericii vezi și cind oamenii vă vor ură pe voi și vă vor îngădui dintr-o, și vă vor batjocori și vor lepăda numele voastră ca rău din prieina Fiului Omului“ (Luca VI, 22). Ne vom asemăna atunci cu Mîntuitorul pe care L-au urit în zadar și fără vină.

Protosinghel OLIVIAN BINDIU

BIRUINȚA BINELUI ASUPRA RĂULUI

Un mare adevară, care își găsește icoana fidelă în moartea Domnului și mai precis în învierea Lui, este biruința binelui asupra răului. În această lume, noi toți prin viața noastră suntem părăși și martori la această luptă crincenă între răul care persistă mereu și binele, care pînă la urmă va ieși biruitor. Mîntuitorul Iisus Hristos este întruchiparea ideală a bineului. Prin întrupare, vine pe pămînt să întemeieze împăratia mesianică și să învingă răul, care își găsește exponentii săi în diavol și slugile lui. Fiind deci Hristos întruchiparea perfecției a binelui, chiar de la naștere, și-a găsit adversari, care s-au ridicat ca să-L nimicească și astfel să-i zădărnică misiunea. Lupta dusă de Mîntuitorul Iisus Hristos cu diavolul în pustie n-a însemnat decit o declarare directă și fără să a năpraznicului război între bine și rău, în care diavolul angaja pe viitor și unele sale: necredință, delici, fără sen și cărturării tuturor timpurilor. Rolul lor era și este de a lupta împotriva întemeierii și propășirii împăratiei mesianice adusă de Dumnezeu pe pămînt spre mintuirea lumii. Dacă ultimul popas al Mîntuitorului pe pămînt ar fi fost moarte și ea ar fi încheiat opera de izbăvire a neamului omenesc, dușmanii Lui, foarte ușor, ar fi putut acoperi ușa mormintului cu piatra uitării și a desconsiderării și astfel să-ar fi putut bucura mult. Înfringerea primei atunci pecetea înfațibilității. Dar acesta a fost numai un moment în care mințea lor se înșela, căci învierea de a treia zi vine să verifice, atât de eleveant, victoria binelui. Așa că ultimul act al Domnului aici pe pămînt, cu care se încheie lucrarea de mintuire a neamului omenesc, este Învierea. Ea este cununa de biruință a mesajului dumnezeiesc venit pe pămînt pentru răscumpărare. Învierea lui Hristos este însă și garanția învierii noastre la judecata de apoi. „Hristos a inviat din morți, și începătura celor adormiți“ (I Corinteni XV, 20). Ea înseamnă biruință, iar nu înfringere. Această biruință trebuie însă trecută întâi prin suferință și la urmă scăldată în singe, ca astfel jertfa să fie cît mai deplină, iar biruința Binelui să mai plină de lumină.

Protosinghel OLIVIAN BINDIU

VIAȚA MONAHALĂ

FOAIE RELIGIOASĂ

EDINUTA

ANUL III Nr. 4—6 • EDITATĂ DE MĂNASTIREA „IZVORUL MIRON” ROMĂNEȘTI • APR.—IUNIE 1992

EDUCATIA RELIGIOASĂ

Omul este educabil, avind în sine posibilitatea de a deveni prin aceasta, mai bun sau mai rău, după măsura factorilor care influențează asupra sa. Acest adeyar a fost recunoscut în mod tacit de omenirea întreagă, prin faptul că se dă, mai ales copiilor, o creștere oarecare. O astfel de educație a existat totdeauna în societatea umană, cunoscută sub denumirea de educație empirică.

În momentul în care generațiile mai vechi s-au preocupat de educația sau de instruirea sistematică a tinerilor, cu scopul

vădit de a le transmite acestora valorile proprii, comunității din care faceau parte, apărându-le propriu-zis. Omul este educabil între anumite limite pînă la moarte, dar mai ales tineretea oferă terenul prielnic educației.

Trebui să iei faptul că în educația religioasă există o autoritate supremă — Dumnezeu — spre care omul va năzui mereu și căruia voňă este concretizată în revelație. Această revelație omul o va primi prin credință, urmînd să se conformeze intru toate legii divine supunindu-se prin aceasta autorității supreme a lui Dumnezeu. „Pe judecători să nu-i grăiești de rău și pe căpetenia poporului tău să nu o hulești“ (Ieșire XXII, 28). Hula împotriva lui Dumnezeu și idolatria

erau pedeșsite în Vechiul Testament cu moartea. Sfânta Scriptură ne spune: „De veți umbla după legile Mele și de veți păzi și plini poruncile Mele, vă voi da ploaie la timp, pământul și pemiș își vor da roadele lor... Iar de nu mă veți asculta și de nu veți păzi aceste porunci ale Mele,... Voi trimite asupra voastră groaza, luogoarea și frigurile, de care vi se vor secătui ochii și vi se va iștovi sufletul; veți semăna semințele în zadar și vrăjmașii voștri le vor minca” (Leviticul XXVI, 3–16). Se cere, deci, o supunere necondiționată față de autoritatea lui Dumnezeu, de care va depinde chiar și bunăstarea cea pămîntească a poporului ales, supunere care va izvori nu din frică, ci numai din iubire fiinască. Mintuitorul, răspunzind odăță unei întrebări, a spus că ceea mai mare poruncă din lege această este: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din tot sufletul și din tot cugetul tău”. Acel care iubește cu adevărul pe Dumnezeu și ține poruncile și se supune lor necondițional, acela a poartă pe drumul deosebit de sănătate.

Prima autoritate educativă pe care omul o întâlnește în viață sa, este cea părintească. De multe ori părinții influențază într-o chip hotăritor asupra proprietelor odrasle. Raportul dintre factorii acestor comunități va izvori dintr-o iubire naturală, instinctivă, sădită de Dumnezeu în inima omului. Mai presus de iubirea paternă în familie patriarhilor era credința în Dumnezeu. Astfel, Avraam, la cuvintul Domnului, nu pregeță să-și jertfească propriul său fiu, pe Isac. Aceeași credință tare în Dumnezeu o transmită ca pe cel mai mare bun al vieții lor și urmașilor, care la rindul lor găseau de datorește sănătate și îndrepăta filii „sprijne Dumnezeu, făcându-și înțețări ca pe o tortă vie din mână în mână credință în Dumnezeu, stăpînul veacurilor. Mintuitorul susține de asemenea că iubirea părintească să nu treacă înaintea iubirii lui Dumnezeu.

Copiii datorizează supunere și respect autorității părintești. „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-și fie bine și să trăiescți ani mulți pe pămîntul pe care Domnul Dumnezeul tău îl va da tăie” (Isaia XX, 12). Exemple de cinste a părinților sunt foarte multe în Sfânta Scriptură. În Vechiul Testament, Iosif, care a ajuns în mari funcții în Egipt nu uita de tatăl său Iacob și nu-și atât linistea pînă cînd nu reușește să-l adueă la el.

Înseleptul Solomon zice: „Fiu! înțelege, bucură pe tatăl său, iar fiul nebun nu bagă în seamă pe mama lui” (Pilde XX, 20). În Noul Testament un exemplu de cinste și supunere deosebită față de autoritatea părintească ne oferă Mintuitorul, care rămîne pînă la 30 de ani supus autorității părintești, iată cînd era pe cruce se îngrăjea de Sfânta Sa Mamă, încredințând apostolului său iubit, Ioan. Ura împotriva părinților și blestemarea lor în Vechiul Testament era pedeștită cu moartea. Noi blestemă pe fiul său Iisus „să fie robul rușilor fraților săi”, pentru că „văzindu-i gołocineau trupul său purtat necuvînțios, rîzind de tatăl său și spunând aceasta și celorlalți doi frați ai săi, Abesalom, revolțindu-se împotriva tatălui său David, a avut un sfîrșit tragic: rămnind spinzurat de ramurile unui copac, în care i se încurcase părul în fuga calului. Era pedeapsă divină pentru că a ridicat mâna asupra tatălui, căruia îi datora cinste.

O altă autoritate educativă în viață religioasă, este cea formată de ierarhie pe de o parte și de mireni pe de altă parte. Acest dualism de ierarhie sau biserică invățătoarească, și mireni sau biserică ascultătoare, și are originea în invățătură și practica Domnului. Mintuitorul își alege 12 apostoli care să-l fie nu numai ajutători ei și continuatori operei Sale pe pămînt: „Preicum Mă-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimiți și Eu pe voi” (Ioan XX, 21). La cuvintul lor de propovăduitori ai Evangheliei iubirii, nimeni dintre ei sinceri cu adevărul nu putea rezista; vorbirea lor era simplă, ca a oamenilor simpli, nemășteșugăți, dar avea putere de convingere extraordinară, fiindcă nu învățătură lor o impărtășeau ei pe a Domnului și Mintuitorului Iisus Hristos. Aceste învățături simple, lipsite de înțelepciunea omenească, s-au dedicat într-tot lăcrumii săi, răspindind Evanghelia la foală zidirea, întrecindu-se în rivna lor; pentru Domnul. Sfîntul Apostol Pavel zice: „Mic să nu-mi fie ca mă lăudă, decât în Domnul...”. Acești oameni simpli, aleși de Domnul, formau cea dintîi ierarhie, în biserică creștină, a primului secol. Cînd se ieva vreo problemă, ea forma obiect de litigiu între creștini și reclama o soluționare conformă cu învățătură Iui, Hristos, precum și atunci cînd trebuia să se adopte o practică uniformă în biserică, apostolii se adunau în sineade. Așa s-a înut sinodul apostolic din Ierusalim în problema iudeilor. Sînoadele apostolice reprezentau autoritatea supremă în Biserică creștină. Sfîntii apostoli asezau episcopii în diferite centre ale lumii creștine cărora prin actul hirotonici le transmităce aceeași putere dată lor de Mintuitorul. Episcopii, la rîndul lor aveau menirea de a așeza preoți prin diferite sate și orașe. În acest fel s-au cristalizat primele trepte ale ierarhiei bisericesti. Misiunca ierarhiei a fost și va rămîne aceea de a conduce suștele spre desăvîrsire. Această atribuție va fi exercitată atât asupra oamenilor maturi cât și asupra copiilor. Membrii ierarhiei se bucură de o cînste deosebită în-

față mirenilor, căci „preotul e solul Domnului”. Mintuitorul zice: „Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, și cel ce se leaptă de voi se leaptă de Mine” (Luca X, 16).

Așadar, biserică invățătoarească fiind reprezentanta soliei de mintuire pe pămînt trebuie ascultată cu supunere de mireni și de loși ei ce poartă numele de creștin.

Protosinghel OLIVIAN BINDIU

URÎȚI ȘI PRIGONIȚI DE LUME

Mintuitorul Iisus Hristos a prezis uceniciilor Săi, că vor fi urîți și prigoniți de lume pentru că mărturisesc numele Lui, vor fi dați la munci și uciși. Creștinii sunt oameni, oarecum despărțiti de lume și tocmai de aceea fi urâște lumea. Nu se poate ca sluga să aibă altă soartă decât stăpinul. Dacă pe Mintuitorul l-au prigont și pe ucenicii Săi și vor prigoni. Toți care vor să trăiască în și cu Hristos vor fi prigoniți, iar cei ce îi vor ucide vor crede că aduc jertfă plăcută lui Dumnezeu. Aceasta este crucea, despre care Mintuitorul spune că oricine vrea să vină după El să se lepede de sine și să ia asupra sa — Cel ce va vrea să și scape viața lepădindu-se de această cruce își va pierde sufletul, iar cine își va pierde viața pentru Hristos și Evanghelie, acela își va întâia sufletul și va moșteni viața cea de veci. Cu toată suferința de acum, care este scurtă și trecătoare, și care ne agonisește o cumpăna de mărire veșnică. Mintuitorul îndeamnă pe ucenicii Săi, să îndrăznească și să nu se teamă de cei ce ucid trupul lor, sufletul nu pot să-l ucidă. Viața creștinului este o luptă împotriva dühurilor răutății. Împăratia cerurilor se ia cu năvală, din pricina multelor greutăți și năvălitorii pun mină pe ea pentru că prin multe suferințe se cade nouă să intrăm în împăratia lui Dumnezeu. Numai cel care va răbdă pînă la sfîrșit, acela se va mintui. De aceea Sfîntul Apostol Pavel îndeamnă pe Timotei să-și ia parte sa de suferință „ca un bun ostaș al lui Hristos Iisus” (II Timotei II, 3). Această luptă bună la luptat-o și apóstolul înainte de a dobîndi cununa dreptății: „Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvîrșit, credința am, păzit. De acum îmi să-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o inițiuă aceea El, Dreptul Judecător, și nu numai mie, ci și tuturor celor ce au iubit arătarea Lui” (II Timotei IV, 7-8).

Creștinii care au primit de bunăvoie moartea pentru mărturisirea lui Hristos și pentru cuvîntul lui Dumnezeu se înunesc mucenici. Diavolul este acela care face să suferim mucenicia și numai plini fiind de Duhul Sfînt suntem în stare a ține cu neclintire la înărturisirea lui Hristos. Moartea de mucenic are asemănare cu moartea Mintuitorului și ea împlineste oarecum lipsurile necazurilor lui Hristos, precum zice Sfîntul Apostol Pavel: „Acum mă bucur de suferințele mele pentru voi și împlinesc în trupul meu, lipsurile necazurilor lui Hristos, pentru trupul Lui, adică Biserica” (Colozeni 1, 24). Despre mucenici se poate spune că pe ei nimic nu-i-a mai despărțit de dragostea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru. Cînd statovenia unor creștini nu era încercată pînă la moarte, ci dacă aveau de suferit numai exil, închisoare, muncă și alte chinuri și persecuții atunci acești, suferinzi statovenici se numeau mărturisitori. Înainte de a muri moarte de martir Sfîntul Apostol Pavel purta pe trupul său semnele unor astfel de chinuri ca mărturisitor al lui Hristos. „Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturis-voi și Eu pentru El înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri” (Matei X, 32). Dumnezeu răzbună muceniația sfîntilor Săi și le dă ca răsplătă cununa vieții, veșmintul alb și puterea să țină judecată.

Ce priveliște plăcută este pentru Dumnezeu de a vedea pe creștin luptându-se cu durerea și îndrăzniind „contra amintării și a chinurilor”. Învingător este numai cel ce cîștigă ceea pentru ce luptă. Luptătorul lui Dumnezeu, nu stă însă singur în suferință și prin moarte el nu se sfîrșește. Cine nu-și va jertfi totul spre a ajunge la mărièrea sfîntilor spre a fi prietenul lui Dumnezeu și spre a se veseli pururea cu Hristos. Acesta a fost și sacrificiul muceniciilor. Dacă e lucru de cinstire pentru luptătorii pămîntești a se întoarce triumfători în patria lor, cu atit mai de cinstire este pentru creștin a intra biruitor în rai și după învingerea diavolului a duce cu sine semnele biruinței acolo de unde strămoșul Adam a fost izgonit. Ce poate fi mai de cinstire decât a-i aduce lui Dumnezeu o credință neprihănîtă, o tărie sufletească, neclintă și jertfirea de sine, ca ofrandă de preamărire și a sta la dreapta Lui cînd El va sedea pe scaunul de judecător, fiind la fel cu ingerii. Nișă o persecuție nu va putea îngrijea astfel de ginduri. Moartea de mucenic ne închide pămîntul dar ne deschide cerul. Antihrist ne amenință dar Hristos ne apără. Celui omorit i se răpește lumea, celui inviat i se dăruiește raiul, și se nimiceste viața vremelnică și i se redă cea veșnică.

Cel ce preamărește viața muceniciilor să-și întoarcă privirea asupra sa însăși. „Nu este frumoasă lauda în gura păcătosului, că nu este de la Domnul trimisă lui” (Înțelepicunea lui Iisus Sirah XV, 9). Numai cei ce trăiesc o viață vrednică de laudă cîmtesc cu vrednicie pe sfînti. Numai aceia ascultă cu folos virtuțile acestor eroi, pe care lauda lor îi inflăcărează la imitare. Ce folosește a vedea pe alții la o sublimă înălțime iar pe sine cufundat într-o prăpastie adincă? Ce folos este de a vedea triumful acelor curajoși luptători dacă noi însine zîlnic fugim cu rușine din fața dușmanului? Dacă ne bucurăm că mucenicii lui Hristos au luptat atît de eroic atunci să luăm și noi armele lui Hristos și să intrăm în grupul Lui de luptători! Ne lipsesc dușmanii din afară? Să ducem războul contra noastră însine și vom găsi mulți răzvrătiți și dușmani în lăuntrul nostru. Să, învingem minâtria, să ucidem minia, să stingem poftele trupești alungind zgîrcenia, nimicind pisma, putind astfel spune cu Apostolul: „iar cei ce sănt ai lui Hristos Iisus și-au răstignit trupul împreună cu patimile și cu poftele” (Galateni V, 24). Aceasta înseamnă a trăi eroic și a lupta bărbătește. Ce folos dacă din afară zidurile cetății nu sint amenințate de dușmani dar pe dinăuntru ele sint puștiite de hoardele sălbaticie ale patimilor? Nică un folos!

RATIUNEA ȘI CONȘTIINȚA

Pentru a putea fiinde la desăvîrșire, Dumnezeu, a înzestrat pe om cu rațiune și conștiință. Rațiunea este organul de orientare în lume ce nu s-a dat pentru a cunoaște însușirile lui Dumnezeu, și ca un judecător nemitarnic care ne spune ce este bine și ce este rău. Cu ajutorul rațiunii cunoaștem adevarul (pe Dumnezeu și realitatea) și-l deosebim de minciună, iar conștiința ne face să simțim voința lui Dumnezeu atunci când e vorba să împlinim legea Lui. Conștiința ne leagă de lumea cea nevăzută.

Iată ce este conștiința: „O călăuză a sufletului și un educator strâns legat de suflet, care-l oprește de la rău și-l călăuzează la bine” (Origen).

„Poți fugi de toate, dacă vrei, numai de conștiință nu. Intră în casă, odihnește-te în pat, retrage-te în lăuntrul tău, nimio nu vei găsi unde să te refugiezi, nici chiar aici, dacă păcatele te vor roade” (Fericitul Augustin).

„Cind Dumnezeu a făcut pe om, a sădit în fiecare judecata nemincinoasă a binelui și a răului, adică regula conștiinței” (Sfintul Ioan Gură de Aur).

„Conștiința poate fi acoperită de intuneric (păcat), fiindcă ea nu e Dumnezeu (însuși), dar nu poate fi nimicită, fiindcă e de la Dumnezeu” (Sertulian). O au și pagini care din firesc pot face cele bune, arătând prin aceasta legea scrisă în inimile lor. „Ceci cind pagini care nu au lege, din firesc fac ale legii, și sunt lege. Ceea ce arătă săptă legii scrisă în inimile lor, prin mărturia conștiinței lor și prin prejudecările lor, care îi învinovătesc sau îi și apără” (Romani II, 14–15). Numai împăcarea cu Dumnezeu cișigată prin singele lui Iisus Hristos, poate curăți deplin conștiința. Deci numai împlinind voia lui Dumnezeu intru toate avem conștiință liniștită.

Mintitorul numește conștiința „lumină care e în tine” (Matei VI, 23), care, de la s-o curată ca ochiul, viața omului va fi luminată, iar dacă conștiința va fi întunecată de păcate, sufletul va bliții în intuneric. În Sfinta Scriptură conștiința are uneori numirea de „cugeț”, fiindcă starea ei se ridică la judecata mintii și noi cunoaștem ceea ce avem în conștiință; altădată se numește „inimă”, fiindcă din ea pornesc cele din afară, bune sau rele. Avem deci legile lui Dumnezeu înscrise în inimă și cugeț, iar conștiința este martorul lui Dumnezeu în om care ne indeamnă și ne sfătuiește a împlini aceste legi și ne instruiește să le-ămărim și să le-ămărim sau să le-ămărim, chiar dacă ochii și legea omenească nu ne-ar vedea. În conștiință avem izvorul păcii sau al prelinistiei sufletești. Avem în ea judecata anticipată a lui Dumnezeu.

Pilde despre mustrarea conștiinței sunt: Adam și Eva, care, după ce au mîncat din pomul opriț și au ascuns de față lui Dumnezeu; Cain, ucigașul de frate, care gemind și tremurind rătaci pe pămînt; Irații lui Iosif, care au vîndut pe frațele lor; David, căruia îi bătea inima, pentru că a numărat poporul; Irod cind a auzit despre Iisus a socotit că Ioan Botezătorul cel ucis s-a scusat din morți; căturarii care învinuisează pe femeia adulteră; Petru, care la auzul cocoșului a plins cu amar; Iuda Iscarioteanul, care mustrat de conștiință, se spinzură; Anania și Safira, care au căzut, morți în urma înselăciunii. Conștiința biciuiește sărădelegea, săvîrșită în diferite moduri, săcind să fugă, fără a fi gonit pe cineva; băgind frică în inimă păcătosului care va fi gonit și de glasul frunzei ce se mișcă, nelăsind odihnă în inima sperioasă; toată viața celui necredincios umplind-o de griji și punind frica în urechile lui, însierind cugețul (arzind conștiința); spurcind mintea și cugețul și simțindu-se osinduți singuri.

Tot astfel și conștiința nu este martor înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor cind nu știm căruții Atuncii, inima (conștiința) noastră nu ne scoate vinovați. Știind pe Dumnezeu ocrotitorul vieții noastre, „de cine ne vom înfricoșa? (Psalmul 26, 2). Din această conștiință curată răsar „roadele Duhului” care sunt: dragoste, bucurie, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, sacarea de bine, credința, blindetea și înșirinarea. (Galateni V, 22–23).

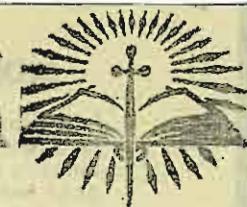
Liniștea conștiinței, care este un început de gustare a feericirii veșnice, este bunul suprem în această viață. Ca să o avem este nevoie să ne cercetăm că mai des, privindu-ne în oglinda legii lui Dumnezeu, ascultind și împlinind cuvintul

Lui. Să ne ușurăm conștiința prin mărturisire și să-o curățim prin Trupul și Singele Mintitorului (Sf. Împărtășanie). Toate gîndurile, saptele și cuvintele să pornească din conștiință curată, fiindcă tot ce nu vine din conștiință este păcat. „Cel ce se îndoește, dacă va mîncă, se osindeste, fiindcă nu-a fost din credință. Și tot ce nu este din credință este păcat” (Romani XIV, 23). Să răbdăm pentru conștiință „cu gîndul la Dumnezeu” (I Petru II, 19), să ne supunem din conștiință și să nu smintim conștiința altora pentru că prin aceasta păcătuim împotriva lui Hristos.

PROTOSINGHEL OLIVIAN BINDIU

VIATA MONAHALA

FOAIE RELIGIOASĂ

ANUL III Nr. 7—9

• EDITATA DE MĂNĂSTIREA „IZVORUL MIRON” •

IUL. — SEPT. 1992

CUVÎNTUL LUI DUMNEZEU

Fiul lui Dumnezeu, care este strălucirea măririi și icoana ființei lui Dumnezeu, este prezent în mijlocul nostru pînă la sfîrșitul veacurilor, atît pe altar în Sfânta Împărtășanie cît și pe amvon în cuvîntul de învățătură al preotului.

Cuvintele lui Iisus Hristos sunt cuvîntul lui Dumnezeu, care răsună de pe toate amvoanele ca o sămîntă pururea semânată în lume și care este aproape de fiecare om. Calea mintuirii fiindu-ne astfel clar arătată, noi nu avem nevoie decît de a asculta cuvîntul lui Dumnezeu și a-l împlini.

În psalmul 118 cuvîntul lui Dumnezeu are patru numiri: poruncă, sfat, mărturie și judecată. Pentru viața aceasta el este poruncă, fiindcă cuprinde voința lui Dumnezeu, singurul nostru Stăpin, care ne învață ceea ce trebuie să credem și să înfăptuim; și sfatul unui prieten (Iisus Hristos) care cu iubire ne îndeamnă a împlini ceea ce cere grija de mintuirea noastră. După moarte, la judecată, același cuvînt al lui, Dumnezeu va fi: mărturie și osindă împotriva noastră. Dreptatea lui Dumnezeu, a rîndut ca mai întii să nî se propovăduiască legea Sa, după care vom fi apoi judecați. Toți ne vom înfătișa în fața scaunului de judecată a lui Hristos; de aceea, este absolută nevoie de propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu spre a înculeca pe oameni, fiindcă credința vine din predica ei, iar predica este prin cuvîntul lui Hristos.

Cuvîntul lui Dumnezeu este: hrana pentru suflet, făclie ce strălucește în loc întunecos, sabie ascuțită cu două tăișuri, ce pătrunde pînă la măduvă și descoperă toate cele ascunse în mintea și în inima omului; duh și viață; ploaie și rouă, sabie a Duhului; ca focul și ciocanul care taie piatra, și este de folos spre învățătură, spre mustare, spre îndreptare și spre înțelegere care duce la dreptate.

Trei sunt foloasele ce izvorăsc din predicarea neîncetată a cuvîntului lui Dumnezeu:

a) dacă oamenii nu cunosc adevărul, ea le luminează mintea.

b) dacă ei nu se gîndesc la adevărul cel veșnic, ea le îndrepteză gîndirea spre el, și

c) dacă inima lor nu este mișcată de sfîntenia lui, atunci predica le răscolește conștiința pentru a le mișca voința spre împlinirea adevărului dumnezeiesc. Omul neîncetat are nevoie să i se vestească adevărul în toată curățenia lui, fiindcă el adesea îl uită și patimile îi întunecă vederea lui. Însuși Dumnezeu se plinge de poporul Său, că a fost luat în robie, pentru că n-a cunoscut pe Domnul. Chiar și temătorul de Dumnezeu, David, a păcătuit, uitînd legea Domnului, încit însuși mărturisea: „Inima mea s-a tulburat, părăsitu-mă tăria mea și lumina ochilor mei și aceasta nu este cu mine“, (Psalmul 37, 10). Cînd proorocul Natan îl mus-

tră pentru fărădelegea sa, David își uitase de sine încît Natan îi zise: „Tu ești omul care a făcut aceasta“ (II Regi XII, 7). Dar nu numai uitarea ci și patimile acopere adevărul dinaintea noastră, îl ciungesc și îl pervertesc, încit mereu este nevoie ca glasul de tunet de pe amvoane să-i restabilească curățenia. Ochii omului fiind mereu aplecați spre pămînt, ei trebuie întruna ridicați la cer.

Dacă cu toate că adevărul divin se predică pretutindenea, folosul practic este prea mic. Pricina nu este cuvîntul lui Dumnezeu (sămîntă) ci inima ascultătorilor (ogorul). Fericitul Augustin spunea: „Predica este un mare mister. Sunetul cuvîntelor atinge urechea, însă învățătorul este înăuntru“. Adevărata predică se petrece în inimă. Pentru a asculta pe Hristos nu trebuie a auzi cu urechile ci cu inima deschisă. Cuvîntul propovăduirii trebuie să fie înfrățit pe dinăuntru cu credința, altfel „cu urechile veți auzi, dar nu veți înțelege“ (Matei XIII, 14). Cuvîntul Evangheliei nu este un sunet ce se pierde în vînt ci un mijloc al harului lui Dumnezeu, un organ al Duhului Sfînt pentru sfîntirea sufletelor. În predica trebuie deci să auzim vorbind pe însuși Fiul Lui Dumnezeu. Omul cel credincios dacă aude un cuvînt înțelept îl laudă și îl aplică asupra sa. Îi deschide sufletul și îl lasă să pătrundă acolo unde se ține sfatul inimii și se iau hotărîrile. Acolo trebuie ca prin cuvîntul lui Dumnezeu să se sfarne idolii și să se ridice tronul lui Hristos Domnul. Altfel auzul naște numai slabe îmitații de sentimente, dorinte palide ce nu devin niciodată hotărîri, ci flăcări rătăciatoare pe care cea mai mică suflare le stinge. Aceasta este sămîntă căzută pe loc petros, lîngă cale și între spini. Acești ascultători se asemănă cu fiii lui Efraim care au întins arcul dar în ziua războiului l-au lăsat să cadă.

Nu este de ajuns a asculta cuvîntul lui Dumnezeu, ci el trebuie și împlinit. În acest scop cuvîntul predicii trebuie întipărit în minte, pus în inimă, avut pururea în cuget, cercetat în fiecare zi, mărturisit în con vorbirea cu alții și făcut regulă de purtare. „Oricine aude aceste cuvînte ale mele și nu le îndeplinește, asemăna-se-vă bărbatului nechibzuit care și-a clădit ceva pe nisip“ (Matei VII, 26).

Cei răi nu ascultă cuvîntul lui Dumnezeu, se smințesc de el, îl strică și îl desfigurează înlocuindu-l cu tradiții și porunci omenești. Pedeapsa lor va fi osindă de veci. În ziua judecății adevărul propovăduit li se va arăta și „văzindu-l pe el se vor tulbură cu cumplită frică“.

Taina Botezului Mijloc de Mintuire

Dumnezeu în atoțintelepcința și nemărginita Sa iubire de oameni a rîndut prin Domnul și Mîntuitorul Iisus Hristos în Biserica Sa mai multe mijloace de mintuire, dintre care cele mai însemnate sunt sfintele taine: botezul, mîrungerca, pocăința, împărtășanța, preoția, nuntă și masă.

Sfintele Taine sunt lucrări și slujbe sfinte așezate de Domnul Iisus Hristos în Biserică. Prin ele preoții împărtășesc credințoșilor în chip vîzui, lucru lui Dumnezeu cel nevăzut.

Harul este puterea Duhului Sfînt pe care Dumnezeu o varsă în sufletul creștinului prin sfintele taine ca să dobândească mintuirea.

Ceea ce este lumina și căldura soarelui pentru viața lumii, ploaia pentru roadele pământului, altoiul pentru pomul sălbătic, aceea este puterea harului sau darul lui Dumnezeu pentru viața omenească: îl ajută să se curățească de păcate, să se înnoiască și să se sfîntească.

Păcatul este cea mai mare piedică în calea mintuirii și a fericiții noastre. Cel mai bun leac împotriva lui este harul pe care îl primim în sfintele taine.

Cea diuță taină este a Sfintului Botez. El se mai numește botez, izvor sfint, luminare, sfîntire, taina apei, baie mintuitorie și așa-mai. Sfintul apostol Pavel îl numește „baia nașterii celei de a doua și înnoirea Dumului Sfînt” (Tit. III, 5). El este asemănător cu tăierea împrejur, pe care o înlocuiește cu trecearea prin Marea Roșie și cu apa potopului în care s-au inecat păcatele oamenilor.

Taina Sfintului Botez a fost așezată de Mîntuitorul Iisus Hristos, înainte de înălțare, cind a poruncit apostolilor să zică: „Mergind, învățați toate neamurile, botezindu-le în numele Tatălui, al Fiului și al Sfintului Duh” (Matei XXVIII, 19). „Cel ce va crede și se va boteza se va mintui; iar cel ce nu va crede se va osindă” (Iacobu XVI, 16).

Negrăita și mintuitorarea lucrare a botezului se petrece cind preotul rosteste cuvintele: „Se botează robul lui Dum-

nezeu (N) în numele Tatălui, amin; al Fiului, amin; și al Sfintului Duh, amin; acum și purarea și în vecii vecilor, amin”. Într-o cufundare și spălare în apa sfintă este semnul văzut al morții și al nașterii din nou. Ea închipuie moarte, îngroparea și invierea Domnului, după cum și Sfintul Apostol Pavel scrie: „Au nu ști că toți cătă în Hristos Iisus ne-am botezat, intru moartea Lui ne-am botezat? Deci ne-am îngropat cu El, în moarte, prin botez, pentru că, precum Hristos a inviat din morți „prin slava Tatălui, așa să urmăram și noi întru înnoirea vieții” (Romani VI, 3-4). De aceea Sfintul Botez nu se poate repeta. După cum omul numai odată a murit și a inviat, așa și botezul este unul și nu se mai repetă. Cei ce îl repetă, batjocoresc și răstignesc a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu.

Sfintul Botez este de lipsă pentru toți oamenii. Copiii îndată după naștere se botează, căci „de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărația lui Dumnezeu” (Ioan III, 5). Toți ne naștem întinăti de păcat; și precum toți au păchituit, așa și făgăduința iertării însăși toți au primit-o. De la începutul Bisericii copiii au fost botezați și mărieni lor fără botez o societăț un mare păcat.

Minunate și binecuvintate sunt roadele Sfintului Moizez. Acum, cei botezat primește numele de creștin, dobândind harul iertării futuror păcatelor și renășterea. Cum se curățează trupul prin spălare și cum se stinge scințeia în apă, așa se spălă și se stinge păcatul prin Sfintul Botez și botezatul devine un om nou, fiu al lui Dumnezeu, membru al Bisericii și organ al trupului, Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. „Căți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați imbrăcat” (Galateni III, 27).

De aici încolo, grija de căpetenie a creștinului este să-și păstreze curată haina sfinteniei în care s-a imbrăcat la Sfintul Botez, pentru că este haină împărtășă, haina darului Duhului Sfînt; apoi să crească în har, să se desăvîrșească, pînă la măsura deplinătății lui Hristos; și umbre ca un fiu al luminii și să lupte ca un ostaș al Evangheliei.

Trebue reținut faptul că pentru Sfintul Botez, pe lîngă părinți cea mai mare răspundere în fața oamenilor și a lui Dumnezeu și-o iau nașii. El mărturisesc și garantează credința și viața creștină a celui botezat. Prin aceasta ei devin părinți spirituali ai ființelor. Ca părinți săi, datori să poarte grija o viață înregăde de buna purtare și creștinească trăire a ființelor botezat. Să-i ajute cind sunt lipsiți, să-i învețe cind sunt neștiutori, cind sunt șovăitori în credință să-i întărească și să-i măstre cind sunt călcători de lege sau nepăsători față de Biserică. Verda seama pentru ei cu sufletele lor, înaintea judecății lui Dumnezeu. Iată de ce nașii nu pot fi decât creștini, de lege ortodoxă, sănătoși în toate privințele și cu purtare pilduitoare.

Aceste învățături evanghelice, despre Taina Sfintului Botez, este dator să le stie fiecare creștin, ca să-și cunoască datorile primite de la Dumnezeu, să se înțină de ele cu toată puterea și să conlucreză cu ele pînă la moarte.

„Celuia ce va birui și voi da să mănușe din pomul vieții, care este în raiul lui Dumnezeu” (Apocalipsă II, 7).

Protosinghel OLIVIAN BINDIU

Forme de denaturare a conținutului ritualului Bisericii Ortodoxe și implicațiile acestora în unitatea cultului

Așa cum se cunoaște, una dintre insușirile fundamentale ale Ortodoxiei este capacitatea excepțională pe care o are de a realiza unitatea în diversitate, în materie de credință. Pornindu-se de la această rațiune, Bisericile locale au valorificat într-un tezaur de disponibilități prin care s-a considerat și se consideră că poate vorbi de fragmentari ale unității Bisericii răsăritene asemănătoare cu cele cunoscute în Biserica Romano-Catolică. De aceea, coerentă este una dintre insușirile fundamentale ale Ortodoxiei, atât în ce privește norma de credință, cât și cadrul de expresie al ei, adică cultul divin. Dar pentru ca specificitatea aceasta a vietii bisericești să rămână o normă inițială, trebuie să ne conjugăm eforturile și să contribuim la menținerea unității de credință evitând factorii care ar putea să o altereze.

Așa cum se cunoaște, credincioșii Bisericii în mică măsură reușesc să adinească principalele adevăruri de credință, încrucișând astfel anevoieș și pentru luminații teologi. Cel ce relevă însă pentru constanța lor chintesația doctrinei este cultul, în forma lui văzută, autențind personal ființa bunului creștin în viața de comuniune cu Iisus. Tainele, ierurgiile și lăudele Bisericii sunt tot atâtia mijloace, prin care se face cunoscută credinciosului viață întru Hristos, adică mijloacele mintinutoare.

Se înțimplă însă ca „timpii liturgici” la care ne-am referit să nu fie ceea ce de fapt sunt, stăcăriindu-se tot felul de elemente care le falsifică autenticitatea.

Dar să urmărim cîteva dintre ele și posibilitățile de care dispunem în vederea corectării lor, păstrind în același timp, caracterul unitar al cultului și al credinței drept-măritoare.

Ne vom referi pentru început la una dintre problemele de ordin general ale cultului, și anume la cea a rugăciunii.

Pentru viața creștină — ca de altfel pentru trăirea religioasă a oricărui credincios — rugăciunea este o chestiune dintre cele mai serioase. Rugăciunea este „un mijloc de respirație a spiritului”, de „înălțare a inimii către Dumnezeu” sau de „convergere intimă cu Părintele cercșe”; ea este o relație personală cu cineva în măsură să te măngâie și să te ajute.

¹ Pr. prof. Nicolae Morar, Sunt admise improvizările și repetările în materie de rugăciune?, în „Mitropolia Banatului”, an. 1987, nr. 2, p. 72.

Însă a te rugă nu este o îndemnare obișnuită, conformă cu bunul plac și gândul imediat, ci o problemă serioasă de mare răsfrângere sufletească. De aceea Domnul Iisus să pe acelui Său cum să se roagă (Lucia 11, 2-3; Matei 6, 9-10), la fel cum vor proceda mai firzii și oriceia cu membrul comunăților în mijlocul cărora vor apărea. Fermind de la accesie roatori, Biserica nu a lăsat la viață exemplul oficiului rugăciunii, vechind astăzi ei cu slătire și venerație. Totuși există situații când înălțarea iudecătorului poate fi sub semnul arbitraului, fie în Biserică, fie în clasa ecclastică.

Astfel, între paginile cărților sănătoși și mereu în prezență unor adușuri, cuprinzând rugăciuni împărtășite, de natură celor imediat arătașe: „Doamne, care cu suspințe înimițiale și slăvireat pietrele muntăilor, ai milă și de iubina slăgădăoasă a tribului Iud (N), care vine în Tine călăindu-se pentru fiaptele Iui. Nu-i sociști păcatele, ci il înțelește. Acuzații și clasuri înimiții mele care se roagă Tie îndeaproape și trece de la el paharul suferinței. Întărește-l, Domne, și-l înțelește”²; sau: „Doamne, Iisuse Hristos, vine cu milostivirea Ta asupra iubării (N) și lumineaște-l, cu cunoștința adevarării. Deschide-i calea prețierelor spre înțelegerea celor neînțeleși, iar în examenul ce să înaintează Iui. El să primește întrebarea profesorului. Puncă, Domne, în a căi lăsind, că numai tu cunoști adineurile sufletului omenește și le scoți la lumina cunoștinței și Tie mărire înălțări. Tatăl și Fiul și Sfântul Duh — acum și pururea și în vechi vecilor, amintit”³.

Analizându-le critic vom observa că notiile dominante ale acestora sunt constituite din încreștere de prețiere a sentimentului suferinței și de integrare afectivă a preotului în viața celui bolnav (în primul caz căciu), precum și din cîteva idei comerciale, paradigmatic („Iubirea-I, Domne, în același gînd” — o denigrare evidentă a libertății conștiinței cunoșnăștilor), în cazul al doilea amintit.

Biserica noastră, cum am anticipat deja, supune rugăciunilor unei situații metodologice, înălță elementele ce se vor circumscrie în conținutul unei rugăciuni:

I. Adrecerea către Dumnezeu: „Domne, Domule...”

II. Amintirea unor fapte ale lui Dumnezeu din Vechiul sau Noul Testament, asemănătoare celor pe care înțelejosau preotul, următoare de credință (să le reașe pe seama lor).

III. Cererea însușită.

IV. Confirmarea acestei prezentări prin cutiful „Amin”⁴.

Este adevarat că preotul împlineste funcția de slujitor al nevoilor obștești. Dar calitatea acesta nu îl obligă să renumească în sacrație ce îi revin, să înceată potrivit cărților epocii și să încălărească de demnitatea său. Îndeplinindu-le orice preferință, ușoari clădate. El trebuie să fie omul nașută, înălțând dezordinea din felul de a gândi al acestora, păstrându-i activi în unitatea Bisericii.

De asemenea, rîsuialul rugăciunii nu poate fi lăsat la latitudinea bunului plăc al membrilor Bisericii. Există o logică adineadă a complementarității rugăciunilor, care nu permite alegoricea lor origină. Repetarea a cîteiai rugăciuni, cînd aceasta nu este o formulă conchizională, felicită sensul ultim al ei. În cult este împărtășită o anumită rugăciune și nu reușită de două ori sau de trei ori, de pildă „Tatăl nostru”, sau „Simbolul de credință”⁵.

Vicește nouă rugăciune care menține de a dinamiza, de a adineadă și a deschide un nou orizont spiritual pentru persoane care se roagă ea, de altfel, și pentru persoana asupra căreia se răstrește acțiunea rugăciunii, ca finalul unui astfel de act liturgic să înseamnă o creștere devenirea a celor circumserbiți în procesul rugător.

Inovația deosebită care vorbește nu intervin numai în rugăciunile slujitorilor Bisericii. Ele afectează și alte forme ale cultului. De aceea, în esență nu vom ocupa de aspecte nefrești, înălțate în ritualul Sfintelor Taine.

Așa cum se cunoaște, Sfânta Euharistie este centrul vieții Liturgice a Bisericii. Tealele celealte Faine și Ierurii gravită în jurul astăziu și rîsuialui mesangeresc al Mănuitorului, care are loc în cadrul Sfintelor Liturghii.

Sfânta Liturgie este slujba era mai sfintă, prin care Biserica creștină aduce lui Dumnezeu prizăru de recunoștință și de cîndire pentru binefacerile primite de la El. Ea este o prolongare sau o extensie a Jertfei Cristos-Vîrburii pentru salinuirea noastră, dar ritualul său, rînduiala ei și simbolizarea înțemea viață a Mănuitorului, de la moarte și pînă la înălțare. Sa la ceruri.

Necăstă Sfântă Slujă mijlocioare credincioșilor înălțarea reală și adeverătoare cu Hristos — Mănuitorul, pe care îl avem

prezent sub forma pînii și a vinului, care în momentul invocării Lui lui Sfint de către preot, se preface în Trupul și Sângele Domnului.

De aceea, Sfânta Liturgie ne procură darul cel mai cînd preot pe care noi îl-că dat Dumnezeu și ca constituie centrul înțregului cult divin public ortodox.⁶

Înținind un astfel de loc în cultul bisericesc, Euharistia nu poate fi tratată cu superciliositate și, mai grav, cu indiferență. Pomenind de la această remarcă, trebuie să spunem că preotul este cel dinții chemat să-și transforme viața într-un mod jerihon. De aceea, trăirea religioasă a slujitorului deține un loc important nu în ceea ce privește devârta în sine ceea ce este rezultatul lucrărîi Sfintului Duh, deasupra elemelor ca cauza pregătitor al comunității pentru întîlnirea de taină cu Cel ce se impune ca hrană pentru venire.

Pracchia slujitor în „sălăjii” a ritualului liturgic este una dintre formele prin care este alcătuită atmosfera de evlavie și participare interiorizată a credincioșilor la actul euharistic.

Situată în acestea apar cînd preotii sunt solicitați și oficiale o taină sau o ierarhie îndată după Sfânta Liturgie. În aceste împrejurări „respectivii preotii se închină tipicul slujbei, omisind momentul cu o scrinificare aparte”, cum ar fi: „ișirea cu cinstitele daruri; ieșirea după vohodul mare; rostirea simbolului de credință”⁷.

În astfel de situații, preotul apare în postura profesionalistică garosit, nu a ornatul rugăciunii, eriadus-e disensușii și nășterii centrifugale în sinul parohiei. De aceea, pentru evitarea lor este potrivit ca preotul să procedeze cu atenție la chivirnicirea timpului oferit activității sale economice. În domaj judiciorul „segmentelor vide” de timp dintre serviciile religioase oficiate în ziua Dominiției îl poate feri de astfel de situații. Există aici „tempi morți” — cum este enoul pauzii dintre slujba uteriene și liturgie —, care prințoso ale cărui folosire pat înălțarea stările de lucru în discuție, menținind celul pe fața tradițională.

În față și mai greu îl constituie slujirea Liturgiei fără astfel de situații darurilor, tipici slujbei fiind cel obișnuit pînă după binecuvântarea credincioșilor, rostînd soțienă de preot pînă învîntele: „Hurel Domnului nostru Iisus Hristos și dragoste lui Dumnezeu Tatăl, și împărtășirea Sfintului Duh că sic nu voi eu toti”, premergătoare opustului: „Drepti, prieteni dumnezei, nemuritoarele, cereștile și de viață făcătoarele, înrîsuialoare lui Hristos Taine...”⁸. Această pseudoliturgie circula printre preții împreinătă sub denumirea de „slujba censurilor” și se oficează cînd slujitorul nu a respectat prescripcioșile pregețitoare săvârsirii Sfintei Liturgii.

Aspectele acestea au consecințe nefericite pentru viața bisericăi casei, descentralizând și desacralizând unitatea cultului și a adverăului de credință.

Preotul care răspunde cu adverări obișnuite nu se poate exprima cu buala sănătății unei situații care să-l impiedice să săvârșească Sfânta Liturgie în Dumioici și sărbători. El sănătatea fizică ce trebuie să-l atingă pe planul vieții morale înălțate de înțiluirea de dragoste și dîruire cu Hristos. Preotul adverărat nu poate să picătări nicidea curbelor vieții sale duhovnicești, deoarece Hristos însuși îl ajută să depășească condiția răstătinimului. Rîsmul vieții liturgice îl va fi rosimțit atât el, cît și familia lui. Chiar și povăturile Liturghierului, în asemenea situații ideale, rămîn sugestii sumare, inițiative, deosebite de exașele experienței proprii, în care se întrepătrund crâna negrită al Dubului — superier vorbelor și scrisului — cu voiață proprie, aninată de idealul sublimării chemării sale.⁹

Datăcel — prima dintre cele șapte Sfinte Taine ale Bisericii, motivul învățăturii de credință ortodoxă; are un rol preumpinător în viața creștinismului. Această lucrare sacramentală este destinată să-l arze pe om în comuniunea cu Ierarhul sfintințitor a Dubului Sfint, potențindu-l în direcția creșterii sale sub aspect duhovnicesc pînă la statura Sfintelor Iudecători. Fa-vine să frinzească lucarea răului asupra nașului uman în formă ei originară, fiind astfel o condiție preînțeleasă pentru mințiutore: „De nu se va naște cineva din ană și din Dub, nu va putea să intre în Îmoărășia lui Dumnezeu” — iată-o Domnul Iisus Hristos (Ioan 3, 5).

Prin urmare, ritualul Tainei Sfintului Botz este sfint, întrucât oferă condițile intrării omului în ordinul desăvîrșită a ortodoxieștilor dumnezeiști. De aceea, nu se pot admite, în cînd nu chiar denaturări ale tipicului acestei Sfinte Taine.

Totuși, există foarte mulți slujitori care procedă ca altfel decât cum prevăd oportunitatea cărților de cult. Bunăoară, sunt critici, în unele Biserici, exorcismele, lepădările, sub pretextul

² H. Lietzmann, Mess und Lord's Supper, Leiden, 1971, cu bibliografie suplimentară, p. 81.

³ Preot prof. Nicolae Morar, Aspecte nefrești în slujirea Liturgiei, în „Mitropolia Banatului”, an. 1985, nr. 3-4, p. 220.

⁴ Ideea Altă aspecte nefrești în slujirea Liturgiei, în „Mitropolia Banatului”, an. 1985, nr. 4, p. 22.

⁵ — idem, p. 73.

⁶ — idem, p. 74.

⁷ Prof. Pavel Florenski, Sfânta Liturgie, în „Jurnal Moldovenesc Patriarcal”, 1977, p. 63-73; apoi Pr. prof. Dumitru Stanică, Modurile prețierilor în cultul Bisericii, în „Mitropolia Banatului”, an. 1985, nr. 3-4, p. 221.

⁸ — Prof. prof. Nicușor Popescu, op. cit., p. 76.

că az și forme demodate în procedura bisericească. Alți preoți fragmentează conținutul rugăciunilor indicate de Molițelnic, la fel cum unii slujitori nu procedență la întreaga cufundare a pruncului în apă, limitându-se doar la turnarea de apă sfintă peste capul copilului. În aceste condiții, ritualul Tainei suferă modificări substantiale, cultul însuși fiind profund afectat. Botul în aceste circumstanțe devine un simulacru, iar urmările superficialității preotului slujitor pot afecta întreaga viață spirituală a celui ce a primit Taina. Elanul creșterii sale duhovnicești, despre care am amintit, va fi frânat, iar sensibilitatea sa spirituală umbrată. În plus, putem socoti că deschiderea înspre adulmecarea celor sfinte va fi relativă, starea acasă de lucru lăsându-ne să ne întrebăm dacă persoana căreia i s-a administrat sacramentul este sau nu creștin.

Alte denaturări ale cultului le constatăm și în cadrul Tainei Sfintului Maslu. Așa cum citim în epistola Sfintului Apostol Iacob, cind este cineva bolnav să chemă preoți Bisericii să se roagă pentru el. Așa s-a procedat în Biserică intotdeauna... Cu toate acestea, există situații cind unii slujitori ne-socotesc prescripția Cărții Sfinte, slivîrșind sfintul Maslu „de unul singur”.¹⁰

O altă practică ciudată în cadrul acestei Sfinte Taine o reprezintă ungheria hainelor cu mir sfînt. Apriciorii atitudinica aceasta ca o lipsă de cunoștințe legate de ceea ce este Taina, ușind că Biserica are rândurile precise pentru binecuvintarea haineelor, pentru „toate trebuințele”. „Tainele — notează cinea — se administrează direct persoanelor (numai persoanele vii, și nu prin persoane umane sau alte obiecte neinsuflețite). Amestecindu-le, substituindu-le, se ajunge la parodierea Ierurilor de cult.”¹¹ Deci, săvîrșirea maslului pe haine, pe motiv că persoana om nedivizat, om în unitatea sa psihofizică căreia îi sunt destinate, nu poate sau nu dorește să vină la biserică, nu este conformă cu filia și funcționalitatea Tainei cu tradiția Bisericii noastre, cu specificul cultului ortodox.

Ultimul observație privind necesitatea menținerii unității cultului în Biserica noastră ni le-au sugerat aspectele legate de rinduirea Ierurilor.

Ierurgiile sunt slujbe care asigură posibilitatea dezvoltării și actualizării puterilor duhovnicești conferite de lucrarea tainică a Mintuitului prin Duhul Sfînt în lume. Ele au în centrul atenției viața omului în multe ipostaze pe care acestea le însumiază. Dintre ele ne-am propus să accentuăm doar cîteva, cu implicații aparte pentru experiența spirituală a omului.

Slujba de înmormîntare a fost tratată cu un maximum de atenție de dascălii Bisericii. Așa se explică de ce la începuturile vieții creștine slujba aceasta a fost inclusă în rîndul Sfintelor Taine, vădându-se în ea un act prin care se conținează semnificația destinului omenește.¹²

De aceea, considerăm că minimalizarea acestei ierurgii contribuie la înslăbirea autenticității cultului bisericesc. Dar să urmărim cîteva aspecte ale acestei denaturări:

Așa cum este situt, Biserica îi asigură pe creștin, în clipa cea a sfîrșitului, printr-o molită cunoscută sub numele de „Slujba la Ierarhia grea” a sufletului”. Rațiunea ei constă în dorința de a restabili comunitatea Bisericii. Diu motive subiective, mulți preoți neglijeză rinduirea prescrisă, înlocuind-o cu alta gîndire de ei. În locul rugăciunilor adecvate situației, infodin rugăciunile de dezlegare din cadrul slujbei de înmormîntare, sub pretextul că ar avea un efect miraculos, grăbind săvîrșirea muribundului.¹³

Practica este plăgăitoare, alterind învățătura Bisericii cu privire la posibilitatea ministrării omului chiar în ultima clipă a vieții, precum și cea cu privire la optimismul creștin potrivit căreia, prin rugăciune, omul poate primi noi valențe vitale.

Și maiizară considerăm îngăduința de care dău dovadă unii slujitori acceptând ca trupul mortului să fie spălat cu „apă sfântă”! Introducerea acestei practici denaturează sensul primar al ritualului. Ea afectează rostul stropirilor cu apă sfântă rare prefigurarea fenomenul epifanic al lucrării Duhului Sfînt în viața luminică a credincioșilor.¹⁴

Pe lîmă a rezervați logici absurdură situlam lectura combinată a Evanghelilor (de la Pasti, Nașterea Domnului, Taine, etc...). Cîteva fragmentelor din Scriptură la serviciile religioase se

¹⁰ Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, Ierurgiile, în Liturgica specială, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980, p. 441.

¹¹ Ibidem, p. 300.

¹² Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, Ierurgiile, în Liturgica specială, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1980, p. 441.

¹³ Pr. prof. Nicolae Morar, Îngăduințe și restricții la slujba înmormîntării, în „Mitropolia Banatului”, an. 1984, nr. 3—4, p. 181.

¹⁴ Ibidem, p. 183.

află în practica Sfinților Apostoli și a dascăliilor Bisericii în cuprinsul lor fiind redată cuvintele ziditoare de suflet ale Mintuitului adresate tuturor, ca un pronunțat caracter autentic și didactic... Explicațiile potrivit căror acest ritual ar fi expresia drăgușei și a unirii dintre cei vii și cel adormit considerăm că nu sunt infemeiate..., aceste fapte trebuie obiectivizate nu la înmormîntare, ci de-a lungul anilor.”¹⁵

Inainte de a încheia capitolul de față intenționăm să mai amintim cîteva probleme de ritual care se circumscrîn în problematica generală a Ierurii, referitoare la unitatea cultului bisericesc ca mijloc de păstrare a unității Bisericii.

Spre pildă, una dintre practicile bisericești dintre cele mai obișnuite este și cea a „miruitului” — adică ungerea frunții credincioșilor de către preot, cu undeletul din candelă de la praznicar sau proscocidiar. Momentul cind se face acestă ungere nu este același nici în toate patriarhiile, nici în toate eparchiile unei a cleiajă patriarhii. Dacă cel mai adesea miruitul este plasat la sfîrșitul Sfintei Liturghii, fiind legat de împărtirea anafuriei, în destule părți se face în cursul utreniei sau chiar la vecernie. Pe deasupra în numeroase locuri se miruiește în toate Duminicile și sărbătorile, pe cind în altele, doar la praznicele mari și a sfintilor ori în zilele Postului Mare.¹⁶

Cit privește Biserica Ortodoxă Română s-a generalizat practica menționată la sfîrșitul oricării Sfinte Liturghii, odată cu împărtirea anafuriei.¹⁷

În ciuda acestor indicații, înțîlnim obiceiul miruirii la axion, în timpul Sfintei Liturghii, ceea ce duce la întreupere oficială divină, punind pe credincioși în mișcare, distrăgind atenția asupra unei părți însemnate a slujbei.

Miruirea este un simbol al dăruirii milei lui Dumnezeu și de aceea este cît se poate de potrivit ca să fie imbinată cu împărtirea anafuriei, ca semn al binecuvintării divine. Săvîrșit la finele Liturghiei, unde se află la locul potrivit, deoarece undeletul provine de la candelă ce arde la proscomidiar pe care se află icoana Sfintului serbat — hram sau una din icoanile Mintuitului (mai adesea a Invierii, unicul mijlocitor între Dumnezeu și oamenii) și, deci, chezaș al mitostivirilor arătate prin Sfinții Săi. Pe de altă parte, miruitul nu este întru nimic mai puțin la locul său după finele Sfintei Liturghii, deoarece acesta se săvîrșește nu numai într-o pomenirea Jertfei de pe Golgota, și spre mărire a lui Dumnezeu, ci și într-o cinstirea și pomenirea sfintilor de El incununata.¹⁸

Un alt rit local pagubitor este cel referitor la menținerea epitafului și după noaptea Invierii în fața ușilor împărătesti, pe solele pînă la Sărbătoarea Înălțării Domnului la cer.¹⁹ Explicațiile potrivit căror prezența morînîntului în mijlocul comunității euharistice are drept scop sublinierca minunii Invierii din moartă a Mintuitului nu sunt îndreptățite.

Domeau inviat se comunică prin graiul preotului liturgicitor, care anunță ființarea noastră întru cuvînt, precum și prin simplă privire a celor de dincolo de catapecasmă — mijlocitor pe ușile Altarului care rămîn deschise tot timpul săptămînii Luminăte.²⁰ Mai trebuie să accentuăm că Biserica noastră nu practică o teologie a inexplicabilului. Pentru trăitorul creștin, Taina are valoare continuă. Ea se relevă în măsură în care ajungem la maturitatea duhovnicească. De aceea, apreciem că nici o altă modalitate de a-l pune pe credincios în relație cu Biruitorul morții nu poate fi mai completă decât cea gîndită de Părinții Bisericii, tradiția călăcă oferind mai presus de orice bucurie de a-l vedea pe Dumnezeu inviat.²¹

Așadar, ca o concluzie pe marginea celor relatate trebuie să spunem că menținerea unității cultului din Biserica noastră nu poate lăsa indiferență pe nici unul dintre membrii ei, ca avind, cum deja s-a arătat, repercusiuni însemnate asupra teologicii propriu-zise. Aspectele vizate sunt doar cîteva dintr-o serie prin care ritualul tradițional este deplasat de la linia tipicului obișnuit. Sublinierea lor socotim că va constitui pentru noi un mijloc de evitare și de reflectie asupra erorilor și implicațiilor lor, contribuind cîteodată la realizarea armoniei care trebuie să caracterizeze oficiul divin, ca act închinat lui Dumnezeu. Unul în ființă.

Protosinghel OLIVIAN BINDIU

¹⁵ Idem, p. 184.

¹⁶ Pr. N. Sebeșan, Cîteva probleme de ritual, în „Mitropolia Banatului”, 1982, nr. 10—12, p. 685.

¹⁷ Pr. Prof. Petre Vîntilescu, Miruitul, în „Studii Teologice”, an 1983, nr. 9—10, p. 643—660.

¹⁸ Pr. Petre Vîntilescu, Miruirea, în Liturghierul explicat, Ed. Inst. Biblic și de Misiune al BOR, București, 1972, p. 247—257.

¹⁹ Pr. Prof. Nicolae Morar, O abatere tipiconală cu impliță doctrinară, în „Mitropolia Banatului”, 1984, nr. 5—6, p. 337.

²⁰ Idem, p. 339.

²¹ Idem, p. 340.

VIATA MONAHALA FOAIE RELIGIOASA

ANUL III Nr. 10—12

EDITATA DE MANASTIREA „IZVORUL MIROŃ”

OCT.—DEC. 1992

CU PRILEJUL MARELUI PRAZNIC AL NAŞTERII DOMNULUI DIN ANUL 1992,
URĂM TUTUROR CITITORILOR ȘI COLABORATORILOR NOŞTRI, MULTĂ
SĂNĂTATE, FERICIRE, MULT SPOR ÎN ACTIVITATEA DE ZI CU ZI, UN
CRĂCIUN FERICIT ȘI LA MULTI ANI !

REDACTIA

1993

GÎNDURI DE CRĂCIUN

Înainte de venirea în lume, a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, lumea trecea printr-o mare frămintare. În suflete plutea presimțirea că ceva mare va trebui să se întâpte căt de curind. Proorocii prevestiseră cu multe sute de ani mai înainte cum se va arăta între oameni Mintuitorul. Era prezis că se va naște în Betleem, dintr-o fecioară, că va fi nebăgat în seamă de cei necredincioși, că va fi vîndut cu 30 de arginți și că va muri răstignit pe cruce.

Se părea deci, că era atât de ușor a-L recunoaște pe Mesia cînd va veni, și a-i se alătura. Însă noi știm că : „Întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit“ (Ioan I, 11). Nu era de ajuns a-L aștepta pe Mesia, ci pentru primirea Lui era nevoie de o pregătire sufletească, iar la „plinirea vremii“ de a-L recunoaște, a-L întimpina și a-L sălășlui în suflete. Însă, înimile împietrite, care la naștere nu i-au dat decît peștera cea rece, nu au vrut să-L recunoască nici mai tîrziu ca pe Mesia din cuvintele și minunile Lui. Pentru unii ca aceștia El nu s-a nașcud nici pînă astăzi. Aceștora nu le-a strălucit steaua de la Betleem, pentru

Mintuitorul se naște întîi în sufletul nostru prin : așteptarea, pregătirea, întîmpinarea, primirea și sălășluirea ce l-o facem, acolo. Cine nu-l pregătește loc curat în înimă, aceluiă Crăciunul nu-i aduce nimic. Mai ales acest adevar, să pentru noi cei care nu mai așteptăm intruparea Fiului lui Dumnezeu care a venit odată în lume. El petrece de atunci în lume, în chip nevăzut în Biserică Sa, care este trupul Lui cel mistic. Îl așteptăm însă la fiecare Naștere să ne aducă iatăși pacea în suflete, fiindcă El este Domnul păcii.

Dumnezeu, în planul Său, a hotărît că mintuirea neamului omenesc să se facă la „plinirea vremii“ adică la un timp de mai înainte hotărît. Timpul de pregătire sufletească se numea „plinirea vremii“. Tot așa și acum, mintuirea din tulburarea noastră sufletească se va face numai la plinirea vremii rînduită de Dumnezeu. Ceeace putem noi face, este ca prin pregătirea sufletească să scurtăm sorocul apropiind acea „plinire a vremii“ sau să prelungim încercarea, îndepărând de la noi mintuirea prin nepăsarea noastră. Curățindu-ne sufletele prin pocăință, grăbim izbăvirea, iar petrecind în fărădelegi întîriem ziua mintuirii.

Domnul nostru Iisus Hristos a venit în lume și s-a răstignit pentru mintuirea noastră. Noi ne-am botusat în credință Lui numindu-ne după numele Lui „creștini“. El nu se va mai arăta în lume decît ca Judecător. Fedepsele ce vin asupra noastră trebuie să ne amintească de ziua cea mare a judecății Lui. Pînă atunci, avem în interiorul Bisericii întemeiate de El „împărația Lui“ ca o corabie a lui Noe, care să ne treacă nevătămași prin valurile vremii. Fiecare praznic al Nașterii Lui, este pentru noi creștinii, un prilej de a ne întreba : Ce am făcut și facem noi pentru bîruința împărației lui Hristos ? Trăim, credem, făptuim și răbdăm noi, potrivit numelui de creștin, sau purtăm cu nevrednicie acest nume, care este mai presus de orice nume din lume ?

Mintuirea neamului, va veni și ea la „plinirea vremii“. Pînă atunci însă, fiecare dintre noi va trebui să se pregătească prin pocăință spre mintuire. Strigătul lui Ioan Botezătorul : „Pocăiți-vă, că s-a apropiat împărația cerurilor !“ răsună dealungul veacurilor în fața fiecărui praznic al Nașterii Domnului. „Toți ne-am abătut, împreună netrebnici ne-am făcut. Nu este cîlace face bunătate. Nu este pînă la unul“. Sufletul nostru este tulburat ca apa lacului răscolută de furtună. Numai intorcindu-ne ochii plini de credință spre cer, și făcind fapte vrednice de pocăință, vom redobîndi pacea sufletului, iar chipul lui Dumnezeu se va oglindî în noi ca cerul în apa liniștită a lacului.

Trebuie, acum mai mult ca oricind, ca prin fapte de milostenie să încălzim iubirea noastră față de aproapele. Să iertăm și să răbdăm unii altora scăderile, că numai astfel vom netezi calea păcii. Fiul lui Dumnezeu vine din nou ca să ne aducă pace în suflete. Să-i stăm și noi în ajutor.

De aceea „Cu frică și cu cutremur lucrăți mintuirea voastră“ (Filipeni II, 12). Să nu fim nepăsători față de chemarea spre mintuire pe care Dumnezeu ne-a trimis-o și ne-o trimite prin atitea semne și minuni înaintea praznicului Nașterii Domnului și Mintuitorului nostru Iisus Hristos.

„Hristos se naște, măriti-L ; Hristos din ceruri, întîmpinați-L ; Hristos pe pămînt, înălțați-vă !“.

Protosinghel OLIVIAN BINDIU

TRĂIREA PREOTEASCĂ

I. PREOTUL DUPĂ CHIPUL SI ASEMANAREA SFINTILOR APOSTOLI

Preotul cerut de spiritul timpului în care trăim trebuie să fie, mai mult ca oricând, după chipul și asemănarea Sfintilor Apostoli, adică însuflat de duh apostolic, de duh misionar. Trebuie să fie pătruns de acel duh, care începând din ziua Cincizemii, i-a călăuzit și i-a trimis la lucru cel bun pe Sfintii Apostoli. Acel duh a fost duhul lui Iisus Hristos, care i-a învățat, i-a format și i-a ridicat la chipul și asemănarea învățătorului lor, i-a însuflat și le-a călăuzit pașii, pînă la sfîrșitul vieții. Sfintii Apostoli au fost o imitație desăvîrșită a Mîntuitorului, așa încît fiecare putea spune despre sine ca și Sfintul Apostol Pavel: „Vă rog să-mi fiți mie următori, precum și eu lui Hristos” (I Corinthen IV, 16).

Fiecare preot trebuie să aibă ca model, viața curată și săracă prihană a Mîntuitorului lumii, în a cărui inimă a ars neconferit focul celi sărat, al iubirii față de Tatăl Său celi cerește și față de neamul omenește, pentru a căruia mintuirea a fost trimis pe pămînt. Pe acest jertfelniceală dragoste și-a depus El toată viața, toată puterea trupului și a sufletului Său. Nimic nu a păstrat pentru Sine, A făcut tot ce este folositor pentru preamărirea lui Dumnezeu și pentru fericierea neamului omenește. De nimic nu s-a înfricat, nu a ținut seama de nici o lipsă și de nici o greutate. Defăimarea și batjocură oamenilor nu l-au putut opri în calc. Pentru bincile și fericierea omenei, El s-a născut în stau, ca cel din urmă copil cărător; a suferit timp de 30 de ani, în retragere modestă tot felul de umiliri și greutăți. Îl vedem refugiuindu-se în Egipt, apoi întorcându-se în căsuță simplă a bătrînului Iosif din Nazaret. Aici, se mulțumește cu îmbrăcăminte simplă, cu hrana puțină și suferă, în târcere, cînd oamenii îl numesc fiul făclarului. Toate acestea au trebuit să fie așa, ca să se împlinească opera de mintuire a neamului omenește.

Nici Mîntuitorul nu l-a fost toate pe plac. Însă, El, ținea seama de voia Tatălui Său spunind: „Nu voia Mea, ci voia Ta să se facă” (Lucia XXII, 42). Pe tot parcursul vieții Sale pămîntești, Mîntuitorul nu a căutat favoruri, ci totdeauna lasă în voia Tatălui Său cuvîntul hotărîtor. Aceasta o dovedește viața Lui de învățător timp de trei ani de zile. Fiecare zi, de dimineață pînă seara, turzii, arunca sămânța în tărâuri sale și în inimile mulțimii. A străbătut pînă în muri întregi, fără să țină săma de depărtare, sau de drum rau. Mergea în tot locu, unde nu putea fi cuiva de ajutor și unde se cercă să facă vreun bine. De ostenele și greutăți nu se temea, deși ne putem închipui ce probleme a avut de întîmpinat, cînd era îmbulzit de mulțimea oamenilor dintre care, apăoașe că fiecare avea ceva de rezolvat și de lămurit cu El. Pe nimeni nu a respins, ci trata pe fiecare plin de înțîndere. Cînd răfinaște singur cu învățățeii Săi, îl învăță despre împărația Sa cea nouă și le descorepare unele din tainele Sale. Ne putem închipui cătrăudă a trebuit să depășă, cînd știm că învățățeii săi erau niște oameni simpli, fără cultură și, ca altare, nu puteau să înțeleagă decît foarte greu învățățuile propovădătoare și prezentele de El. Cîtă răbdare, cîtă atenție și a trebuit să aișă ca să-i poată învăța pe acești oameni, deși bani la inimă, dar totuși cu o judecăță mărginită și cu o cugetare de tot pămîntescă. Deși ziua își petreceea în muncă și osteneală, totuși noaptea nu se dădea la odihnă binecuvîntată, ci seara, turzii, ori dis-de-dimineață, se retragea pe un virf de munte și ore întregi petrecerea în rugăciune. De acolo cerea binecuvîntarea Parintului Său asupra bătrînilor, învățătorilor și minuiloilor Sale. De acolo măla rugăciuni pline de evlavie pentru ucenicii Săi și pentru cei ce prin ei credeau în El.

Bomoual Iisus a mai indurat multe pentru succesul operii Sale: lipsuri, trai greu anevoios, sărăcie și umilință în fața lumii. Nici casă nu a avut, de aceea a zis că: „Vușpile au vizuină și pasările cerului cuiburi; fiut omului însă nu are unde să-si plece capul” (Matei VIII, 20). Nu se hrănea regulat. Prințul sărăcăcios și-L făcea de obicei sub cerul liber; din ceea ce primea de la oamenii cu inimă bună.

Nu ne putem închipui ce a putut să însemne o lucrare astfel de grea pe lingă un astfel de mod de viațuire. Si cu toate acestea Iisus a luat asupra Sa totul, ajungind pînă la

sfîrșit, pînă a putut spune cuvîntul cel mare: „Săvîrșitul-s-a” (Ioan X, 30). El a suferit și, suferind, a împlinit lucrul pe care îl-a încredințat Tatăl, așa încît pe drept cuvînt a putut spune: „lucrul pe care Mi-l-ai dat să-l fac, l-am săvîrșit” (Ioan XVII, 4).

Mîntuitorul Iisus Hristos, a jertfit totul, numai viața i-a rămas. La sfîrșit, a dat-o și pe accasta zicînd: „Nimeni nu-l ia sufletul de la Mine, ci Eu însuși îl pun” (Ioan X, 18).

Pilda lui Iisus Hristos a strălușit, strălușește și va străluși de apăruri înaintea tuturor acclora pe care Dumnezeu i-a chemat să conducă lumea spre lîmanul mîntuirii.

Sfintii Apostoli au fost urmașii cei mai fideli ai Mîntuitorului. Înîmpărația lor era străbătută de dragoste față de Dumnezeu și față de oameni, întocmai ca și accea învățătorului lor. Nu aveau altă dorință decît ca toți oamenii să-L cunoască pe Dumnezeu, să-L iubească și să ajungă la mîntuire. Pentru atingerea acestui scop, nici Sfintii Apostoli nu au ținut seama de ostenele și jertfe, ci cu trup și suflet, s-au apucat de lucru și au făcut tot ce le-a stat în putință. Au renunțat la toate plăcerile pămîntești, numai ca să poată fi de folos cauzei lui Hristos. Așa ar trebui să fie și urmașii lor, preoții, zitelor noastre și din toate timpurile. O meditație tecnică asupra vieții Mintuitorului; deci o datorie ce se impune fiecarui preot.

II. PREOTUL COLABORATOR AL LUI DUMNEZEU

Preoților le sunt încredințate sufletele cele nemuritoare, ei sunt colaboratorii lui Dumnezeu. Slujba lor e sublimă căci la ea ia parte însăși Dumnezeu. Așadar, preotul trebuie să lucreze după voia lui Dumnezeu. Dumnezeu le încredințează slujitorilor Săi puteri mari și minunate. Ii învrednicește să aducă la înțîță Trupul și Singurul Mintuitorului spre a-L da ca ajutor, tuturor oamenilor. O altă putere a preoților este aceea prin care aceștia ridică povara păcatelor de pe sufletele oamenilor. Preoții, pot spune, și pe drept cuvînt, despre sine: „Așa să ne socotescă pe noi fiecare om: ca slujitorii ai lui Hristos și ca iocioni ai tainelor lui Dumnezeu” (I corinthen IV, 1).

Marcă putere e pusă în mîinile preoților! Însă pe cît de mare și putere, pe atât de mare e și răspundere dar și plata ce o primesc acela, care chivernisește bine această dregătorie; o conștiință liniștită, iubire și încredere din partea celor buni aici pe pămînt și fericierea raiului dincolo de morînt.

Trăirea preotească e precondiția unei activități pastorice binecuvîntate. Unde lipsește această trăire acolo nu poate să fie nici-un rezultat bun, deoarece numai preotul cu trăire se sacrifică chemării sale, numai el nu se înfrică de greutățile ce îl se ridică în calc, numai el caută prilej pentru săvîrșirea binelui și încearcă totul pentru izbînda cauzei lui Iisus Hristos.

Slujba preotească este izvorul din care surg mari binefaceri nu numai pentru preot și pentru credincioși. Dumnezeu totdeauna răsplătește din bîsug, lucrul izvorit din iubire a preotului. Nu există faptă mai vrednică de răsplătă decît fapta săvîrșită de preot, cînd învăță, cînd ferește sufletele oamenilor de osindă cea veșnică, cînd aduce la calca cea bună pe cei rătăciți, cînd e prietenul și călăuzitorul tinerilor. Pentru această muncă, Dumnezeu îl binecuvîntează pe preot cu daruri alese.

Slujba preotului e și un izvor de binecuvîntare pentru enoriașii săi. Se stie, că acei părinți, care sunt buni creștini, revarsă multă binecuvîntare în lume. Pilda lor - cea bună trece de la ei la copii, iar de la copii la nepoți și așa din generație în generație. Așa se răspindea în trecut, educația cea bună, în cercuri cît mai largi și sporea vaza părintilor buni. Dacă părinții cei trupești pot revîrsă multă binecuvîntare în lume, cu atit mai virtuos e pot face aceasta preoții, părinții sufletești, pentru că acestora le stau la îndemînă mai multe mijloace prin care pot exercita o influență binefăcătoare asupra oamenilor credincioși, a familiilor și asupra întregului popor. Tot lor le mai stă la îndemînă învățătura creștinească, spovedania, cercetarea bolnavilor, catelizarea, serviciile divine și ajutorarea celor ce se află în nevoi trupești și sufletești.

Aceasta este munca preotului asupra cărcia Dumnezeu reversă bogată binecuvintare. Sufletele îngrijite de un preot bun, vor fi acel ogar curățit de buruieni și spini, care neconvenit va produce florile cele frumoase ale virtuților creștini.

Deci se poate vedea clar, din cele expuse pînă aici, că este necesar ca preotul să cultive în inimă sa trăirea a tot ce propovăduiește credincioșilor și cunoașșilor săi.

Se poate întrebarea: E cu puțință oare ca preotul să fie slatornic în fel ce spune și să îndeplinească o activitate apostolică? La această întrebare se poate răspunde cu un hotărîr, că ceea ce în omni se pare a fi cu nepuțință, la Dumnezeu este cu puțință.

Preotul care e chemat de Dumnezeu la slujba preoției, înțeldeaua poate să conțele pe ajutorul harului divin. Cine e chemat de sus la slujba preoției acela are concentrat în ființă sa toate cele ce sunt necesare pentru o activitate apostolică, în cel ce nu are chemare ușor poate să fie lipsit chiar și de condițiile cele mai esențiale ale trăirii preoției. Binecuvintarea cerească rămînc departe de munca unui astfel de preot, chiar și atunci cind s-ar sili să o ciștige prin rugăciuni fierbinți și stăruitoare. E un lucru foarte esențial, că la slujba preoției să nu pășească decât numai persoane care simt în sufletul lor vecație pentru această dregătorie sfintă și sublimă.

Dacă examinăm cu atenție importanța trăirii preoțesti, putem observa cu asurință preponderența lui în domeniul pasăriilor sufletelor. Cu cît se adințește mai tare această trăire în sufletul preotului cu atît mai mare este și binecuvintarea cerească, care însoțește lucrările și cărările lui. Unde nu-i trăire, nu poate fi nici-un rezultat, pentru că numai preotul trăitor se dedică trup și suflet chemării sale, numai el nu se înfrică de piedici, greutăți, ostenele și jertfe. Numai preotul cu trăire care neconține asupra osteneilor sale binecuvintarea lui Dumnezeu, fără de care e deșartă orice năzuță omenească. Numai preotul trăitor își însoțește lucru cu pilda cea bună a vietii sale, fără de care rezultatul activității preotului e nul.

Însă, acel preot, care e lipsit de trăire, își împlineste datorile pastorale în mod superficial, sau nu le face chiar de loc.

Fără lipsit de insuflare pentru cauza lui Iisus Hristos, tot ceea ce face nu-i alțeva decât un lucru omenească, lipsit de valoare și conținut și care, în lipsa binecuvintării cerești, rămîne neroditor.

III. PROGRAMUL DE LUCRU AL PREOTULUI

Preotul trebuie să-și facă un program de lucru zilnic și să se ţină cu strictețe de el. Un arhitect, înainte de a ridica un edificiu, își face mai întîi planul, care mai apoi, îl servește drept călăuză. Fără acest plan nu poate lucra. Si activitatea preoțescă e un edificiu. Ca acest edificiu să se poată ridica, preotul trebuie să chibzuiască, mai dinainte, unde și cum să înceapă lucrarea. Deçi, trebuie oricum să-și facă un program de lucru și de viață. Dacă nu ar face acest program și mereu să-ar întreba ce are de făcut atunci el ușor, poate devine o jucărie a neregulilor și a ilegalității. Preotul trebuie să se înormeze cu arma puternică a ordinei, deoarece prin accusația ușor se poate feri de păcat.

Omul, ca să poată trăi, trebuie să ţină o rinduială atât în privita mîncării cît și în privita odihnei. Viața sufletească are și ea nevoie de o ordine stabilită. Fără ea, ar putea să rămînă nefăcut ceea ce trebuie să se facă și astfel sufletul ar rămîne năgubit. Trupul nu dă de știre prin foame că are lipsă de minte. Si sufletul are lipsă de hrana. Însă, la el, lipsa nu se prezintă atât de imperios ca la trup. Iată de ce este atât de necesar un program de lucru al preotului și pentru trebuințele sufletesti.

Preotul trebuie să stabilească ce fel de exerciții sufletești li sunt necesare și folositoare și apoi trebuie să le cuprindă în programul de lucru. Este adevărat, că preotul nu poate să se ţină înțeleamna de programul pe care și l-a fixat, cum poate să se ţină de pildă, un monah la mănăstire care toate le face dintr-o regulă bine stabilită.

Preotul trebuie să se culce și să se scoale la ceasuri stabilite. Dimineață să mediteze măcar un sfîrșit de oră și să facă serviciul divin. Trebuie să-și fixeze un program, măcar o oră pe zi, pentru lectura religioasă. Programul de lucru al preotului trebuie cu strictețe să dă preotului garanția că el toate le face bine și cu siguranță. În cadrul acestui program, preotul trebuie să-și fixeze în timp anotimp pentru lucrarea predicator, pentru studiu, pentru vizitele pastorale, pentru plimbare și relaxare, dar și pentru distracții. Uneori preotului îi este grea să ţină programul stabilit. Dimineață, la ora stabilită pentru scăpare, ei trebuie să se scoale necondiționat, deși odihnă e astă de dulce. Îl chiamă meditația, dar ceva parță-i spune: nu ai timp pentru ea. Ca să poată ţine programul stabilit, preotul are nevoie pe lîngă voință de fier și de ajutorul

lui Dumnezeu. Statonicia în această privință, e începutul perfecționării și semnă hotărîr că din preotul respectiv va devine cu timpul, preot cu o făric exemplară, după chipul și asemănarea Sfintilor Apostoli.

Preotul care nu are un program de lucru, trece cu ușurință și peste ele mai însemnată îndatoriri ce le mai are. Merge la biserică neprecăzit. Abia asteaptă să termine slujba și să plece din biserică, găsiuine și-o neglijeză sau dacă totuși le face, le termină repede și fără nici un pic de evlavie. Odată se culcă mai devreme, altădată mai tîrziu, petrecându-și vremea cu lucru care nu încadrează unui preot, și astfel ajunge pe un drum greșit pînă se distrugă complet. Activitatea își, în lipsa unui program bine stabilit, e nefinsemnată și fără efect. Dacă mai este și stăpinit de anumite vicioi, putem spune că e vai de el, dar și de turma pe care o conduce.

Adevărată viață preoțescă nu poate fi concepută fără un anumit program. Sunt cazuri cînd preotul neglijeză acest program, ne anumite considerente și au nevoie: cînd lipsește timp mai îndelungat din parohie, cînd e cercetat prea des din partea rudenilor și a cunoșcuților și cînd e stăpinit de o totală neînșăpare. Însă preotul trăitor și cu chemare, se întoarce iarăși la drumul cel vechi, fiindcă știe că nici înfirzirea și nici viața fără o rînduială nu-i folosește la nimic.

La început, desigur că respectarea programului de lucru e greu, însă mai tîrziu, omul se obișnuiește cu el și de mult, încit nu s-ar simți sănătos, dacă ar trăi altfel. Pentru ținerea programului, preotul trebuie să-și întărească voință. Trebuie să-și spună neîncetat că respectarea programului zilnic pentru el e o necesitate imperativă, deoarece el este dator să fie model de viață pentru parohienii lui și luptător împotriva îspitelor și a păcătoilor. Trebuie să țină scamă că nerespectarea programului stabilit poate să-i producă mari greutăți, în ceea ce privește conducearea parohiei. Preotul care încală meșterul programul de lucru, cu timpul nu-l va mai respecta deloc și acest lucru va constitui o mare pagubă și pentru el, dar și pentru turmă.

Pentru ținerea programului de lucru, pe lîngă intenție și voință, se mai cere și harul lui Dumnezeu care îi ajută preotului de a voi și putea. Acest har va trebui să-l ceară el neconținut prin rugăciunile sale.

IV. RUGĂCIUNEA ȘI SERVICIUL DIVIN, OCUPAȚIA

DE BAZĂ ALE PREOTULUI

Cea mai iubită ocupație a preotului trebuie să fie rugăciunea. El trebuie să-și verse, neconținut, plinul inimii sale înaintea lui Dumnezeu. Preotul cu trăire, trebuie să fie, mai întîi de toate, omul rugăciunii. Preotul care este neglijent în această privință dă dovadă că e lipsit de chemare pentru slujba preoției. Urmarea acestei neglijențe este totala înstrăinare de Dumnezeu și de cele sfinte. Legat de rugăciune, preotul trebuie să-l albe, ca pildă, pe Dumnezeul nostru Iisus Hristos, care a iubit foarte mult rugăciunea. Sfânta Scriptură, vorbește larg despre acest lucru. Iisus s-a rugat pentru Sine, pentru ucenicii Săi și pentru toți ce vrăau să credă în El, în decursul veniturilor. S-a rugat înaintea Cinei celei de Tai-nă, înalte de săvîrșirea minuților, încîntă de moarte și în grădina Ghetsimani. Adeseori se retragea din iureul lumii acesteia, în anumite locuri, ca să petreacă în rugăciune. Înainte de patima Sa de pe Golgota, s-a rugat Părintelui Său cel cenușe să dea putere naturii. Sale omenești, ca să poată suferi pînă la capăt. Rugăciunea lui Iisus era plină de evlavie.

În viață cea pămîntescă a Mintuitorului, rugăciunea a jucat rolul cel mai de căpetenie. Prin rugăciunile Sale Iisus descrie Izvoarele îndurărilor cerești din care au curs multe și mari binecuvintări peste înmile oamenilor.

Preotul trebuie să iubească rugăciunea, fiindcă prin ea își poate întări-sufletul și sub scutul ei puternic se poate adăposti neconținut. Preotul care nu are trăge de înimă pentru rugăciune, nu se poate numi slujitor adevărat al lui Dumnezeu. Istoria sfintă ne spune că adevărații slujitori ai Mintuitorului, bărbați sau femei, toți au iubit, și au folosit rugăciunea în cursul vieții lor. Zile și nopți întregi au petrecut în rugăciune. Cînd ucenicii Domului, se rugau, din înțâlnele lor se desprindeau iubire și mulțumirea pentru fețe binefăcerile primite de sus. Se rugau, fierbinți, pentru ierarhii păcatelor, pentru harul divin, pentru făricie contra îspitelor și pentru dobită direcă virtușilor creștinestri. Acești slujitori ei Domnului au pus temelie la multe și mari bunății, iar cele mai mari succese le-au obținut prin rugăciuncă.

Dragostea pentru rugăciune il ducă pe preotul trăitor înaintea tronului lui Dumnezeu, pentru a-i rosti în față, laude și mulțumiri. El nu întreprinde nimic, pînă nu cere ajutorul lui Dumnezeu, prin rugăciunii. Acel preot, care și-a pierdut voia și încrederea în rugăciune, se simte trist, abătut și nesfătuit. Vai, de acel preot care pentru distractii sacri-

fică ore întregi, iar pentru rugăciune nu-și așă timp. Un astfel de preot, în fața Sfintei Mese, e rece și indiferent. Și nu trebuie să ne mirăm, dacă viața lui se termină, în mod îngrozitor și dacă în lipsa harului divin, lucru lui rămâne fără rezultat. Deei, fără rugăciune, preotul nu poate să facă nimic bun.

O cine le deosebită trebuie să arate preotul, față de serviciile divine în general și față de Sfinta Liturghie în special. Această cinstire e semnul distinctiv al evlaviei cu care trebuie să fie împedimentat preotul. Dintre toți osmenii, preotul este acela care să mai aprobe de Sfântă Masă. Și cît ar fi de dureros dacă în inimă lui, ar lipsi sentimentele respectului și al cinstiei față de Sfîntul Altar și față de cele ce se săvîrșesc în el.

Preotul trebuie să fiu ca ea mai înaltă îndatorire a sa, săvîrșirea cu demnitate a tuturor serviciilor divine. Oamenii îl iubesc mai mult pe acel preot care slujește cu evlavie. Evlavii este barometru care acată înțelețea preotului. Preotul care stă în Sfîntul Altar, dezbrăcat de evlavie, poate să lase grăbit și superficial. Preotul care prin ființa sa externă arată că-i lipșit de evlavie internă, nu poate aștepta și nu poate pretinde să fie numit preot bun și cu atît mai mult preot cu trăire.

V. CULTIVAREA IUBIRII FAȚĂ DE DUMNEZEU; IN SUFLETUL PREOTULUI

Preotul cu trăire cultivă în sufletul său o iubire nespus de mare față de Dumosu și Scăpinul vieții sale. Această iubire se hrănește îndeosebi din Sfînta Liturghie și din Sfînta Împărtășanie. Din acestea își primește preotul tărâu și mărirea sa. Mintuitorul este foarte aproape, fronează, zî și noapte, pe Sfântă Masă. Deci, să-ri putea oare ca preotul să nu alege, năușit, îi El? Acea înimă care iubește și dorește să pefecționeze, mereu, în societatea celor iubiți de ea? Și Mintuitorul dorește să-i stie pe cei care-i iubește; în permanentă, în jurul său. Aceasta L-a determinat, desigur să aranjeze în așa fel încât El să fie prezent, îndeauna, pe Sfântă Masă, să fie între ei său, ca acela, să înțindă-L aproape, să alege neințetat la El.

Preotul trăitor îl și cereștează bueuros, îndată-ce poate. Înima lui numai acolo simte, într-adevăr, bucurie mare pentru tot ce-ai făcut și a învățat Iisus, în timpul activității Sale pămînesti. Acolo îl vede pe Domnul, în lumină mai puternică și mai strălucitoare și vorbește cu El, mai plin de încredere. Acolo se ușoară, sufletește, în chip mai desăvîrșit, cu El și-si revîrșește dorințele cele mai infocate ale înimii sale. Această petrecere încrucișă cu Mintuitorul-oare nespus de mari urmări pentru suflet și, pentru viață preotului. Preotul se introduce, mai temeinic, în Duhul lui Hristos; iubirea lui crește și rîvânează pentru Mintuitorul îi se înărește.

De mare har însă învrednică: preotul, cind Dumnezeu-l-a investit cu minunata putere a preoției și l-a ridicat la demnitatea de liturghisitor. El poate aduce; în fiecare zi, Jertfa Sfîntă de singe, și poate ajuta, în fiecare zi Mintuitorului, la iubirea era sfântă și sublimă ce se face în Sfîntul Altar. Înăindu-se la chemarea pe care o are, preotul nu poate să fie slăpînat de sentimente de răstumire și recunoștiință. Sentimentul de multumire mijcă înințării creștin, în ziua cînd se împărtășește. Ceva parecă atrage, mereu la biserică, că-să-i mulțumească lui Dumnezeu. Așa se înțimplă și la preot. Această sentiment de multumire, îl face pe preot să-l cereze pe Domnul și să-l plătească datoria mulțumirii sale, în felul acesta: să dovedă că el-cultivă în înințăta celui mai sublim respect față de Sfânta Împărtășanie.

Preotul cu trăire-iște că are mare lipsă de harul divin, ca să poată trăi în sfîntenie. Fără acest har, nu se poate, dezbrăca de greseli și nu poate prospera, ca părintele sufletește. Că liturghisitor, simte de asemenea, necesitatea harului. Slujba lui, de liturghisitor, este astăzi sfântă, încă, fără ajutorul harului nu ar putea-o face cu demnitate. În activitatea pastorală numai așa se poate spera la un rezultat bun, dacă harul divin conlurează cu preotul. Cu cît mai mult dorește să lucreze, cu demnitate, în calitatea sa de liturghisitor, iar în ceea de părinte sufletește, să ajungă la rezultate binecuvintate, pe atât de neînlocuit al harului divin și mereu rîvneste pentru dobindirea lui. În această situație, el se vede săli să alege după ajutor la. Aceea în numele cîruiu slavă săvîrșește slujba de liturghisitor și pe cea de părinte sufletește. Deei, aleargă cu gândul ori cu fapta la Hristos Domnul din Sfânta Împărtășie și cere de El ajutor și protecție. Înainte de terminarea vremii activității pastorale, preotul cere de la Dumnezeu binecuvîntarea peste luerul ecă a avut de împlinit. De multe ori îl cereștează, cînd se găsește în situații și momente critice, cere sfat de la El, sunindu-L nevoile și greutățile sale. Căută mingiiero, în cenzurile găele ale sufleteștelor, căci Iisus

lă cheamă și vine „pe toți cei osleni și împovărați”, ca să-i ajute.

Nu se împuță de către unii, că în Biserica noastră Sfânta Împărtășanie e lăsată singură, fiindcă după terminarea serviciului său din diminea și sărbători, biserica rămîne foarte puțină goză. Această acuzăție, îi se poate aduce într-adevăr și una că este preot, care după terminarea Sf. Liturghie, în tot restul zilei nu se mai abăt pe la biserică, decât numai în cazul că nu de săvîrșit vrea slujbă cuiva, în ea. Săi preotii care își șîntesc coasuri într-împotriva vizitei conversații, lecturi, etc., iar pentru cetea Sf. Împărtășanii nu își găsesc timp. Înță, fiecare preot trebuie să știe că în măsură în care cineva îl neglijeză pe Hristos Iisus, în acea măsură și Iisus se depărțează de el. Cine nu se interesează de Sfânta Împărtășanie, acela nu-i preot, adeverat și nu-i părinte sufletește eu trăire.

Preotul se poate feri de indiferentism față de Sfânta Împărtășanie printr-o meditație contînuă asupra ei. Prin această reușită să-și înțeleagă și să-și înțeleagă credința dată de această Sfântă Trăină.

Preotul trebuie să fiu seamă că, la Sfîntă Liturghie se serbeză și amintirea suferințelor lui Iisus Hristos, indurate pentru iubirea păcatelor noastre. De la preotul liturghisitor se așteaptă mai mult ca de la oricine altul, să cîinstească patimile și moartea Mintuitorului. Cînd viațile sfîntilor, astăzi că au cîință nu numai Sfânta Împărtășanie, ci și patimile Mintuitorului, în măsură mai mică sau mai mare, după cum a fost și gradul lor de perfectiune. Preotul cu trăire cultivă în inimă sa un sentiment de adică respect, față de suferințele Mintuitorului și meditează mereu asupra lor. Dacă Mintuitorul nostru Iisus Hristos s-a supus la suferințe și la moarte, pentru preamărire, lui Dumnezeu și răscumpărarea cîmenirii, ar putea oare preotul să stea negăsător față de taate, acesta? Desigur că nu, ci va căuta să secolă, neconvenit, din aceste suferințe îndemnul pentru împlinirea îndatoririlor sale pastorale. Pe cruce va alege el cel mai bogat izvor al harului, pe care-l-a dezechis Mintuitorul, prin suferințe și moarte. Pe cruce va vedea strălucind, acelie virtuțe, care sunt atât de importante pentru viața lui, de liturghisitor și părinte, sufletește. Sf. Apostol Petru zice: „Spre aceasta atât fost cînăjăi, că și Hristos a pălcit pentru voi, lăsîndu-vă pildă, ca să-pășești pe urmele Lui” (I Petru II, 21).

VI. EXAMINAREA CONȘTIINȚEI LA PREOT, PRIN MARTURISIREA PĂCATELOR

Preotul cu trăire, face tot posibilul ca, atunci cînd aduce jertfa, să fie și primire în inimă sa pe Hristos. Mintuitorul, prin Sfântă Împărtășanie, să fie, cu totă siguranță, curat sufletește, dar și trupesc. Se extremeră chiar și de gind, că ar putea sta în față Sfîntei Mese, împovărat cu păcate de moarte. Dacă, totuși i se arăta nefericirea să, aibă un astfel de păcat și dacă, înaintea săvîrșirii Sfîntei Liturghii, nu să-ar putea spovedi, desigur ar socoti că cea mai sfîntă datorie a sa e să trezească, în inimă sa, sentimentul părerii de rău, iar după terminarea serviciului divin să mcargă de urgență la un preot duhovnic să se mărturisească.

Însă nu numai părintele de moarte trebuie să-l determine pe preot să se mărturisească, cînd mai des, ei și păcatele cele mai mici, fiindcă și acestea, chiar dacă nu-l fac cu desăvîrșire nedomină pentru liturghisitor, totuși împuținează, în mare măsură, efectul ei binecuvîntător. Cu cînd înimă preotului va fi mai curată, în Sfîntul Altar, cu atît mai bine se poate dezvolta, și pe parcursul Sfîntei Liturghii, adăvărată evlavie, iar harul lui Dumnezeu, va sta alături de el, eu punere mai mare. Cind înimă preotului este curășată prin mărturisire, în ea se va naște adeverată evlavie și rîvnă, pe care preotul e dator să le răspindească, în totdeauna în jurul său.

Tinuta, recă și indiferență de care se fac vinovăți unii preoți, în fața Sfîntei Mese, provine din faptul că se spovedește prea-rar, iar înaintea de săvîrșirea Sfîntei Liturghii, nici nu le creză prin minte să simtă părearea de rău pentru păcatele săvîrșite. Și în felul acesta, tot mai multe păcate se îngăduiesc pe cînăjăi lor și rămân acolo, fiindcă nu există în ei cînăjă prin care să le risipească. Păcatele, chiar și atunci cînd nu sunt marți, sunt urite înaintea lui Dumnezeu, fiindcă prin ele se împiedică lacrarea harului divin. Preotul, dezbrăcat de evlavie, săvîrșește cetele sfînte, în mod oficial și creștează o mare nemulțumire în rîndul credincioșilor.

Slujba sfîntă cere de la preot, în mod imperios, să se mărturisească el mai des. Prin mărturisire și dezlegare, preotul se uzurează de povara păcatului, datorile se scurg, minia lui Dumnezeu se domolește și harul divin începe să lacrize, cu putere mai mare, în cutlet. După mărturisire, penitențială altă inspirație în sufletul său și dispoziție înălță-

SPIRITUALITATEA ORTODOXĂ ROMÂNEASCĂ

Cinecăsușoate spiritualitatea ortodoxă nu poate să nu iubească Biserica Răsăritului. Dar pe noi români ne mai îndeamnă motive și de alt ordin. La atașament și dragoste pentru Ortodoxie. Credința ortodoxă este credința strămoșilor noștri; prima sufletele noastre ajung în contact cu duhul lor, cu duhul care ne invată și ne îndeamnă să ne înbiră credința și țara cu toată tărâia.

Istoria Ortodoxiei noastre urmează același fir cu istoria neamului. Poporul român s-a născut creștin și el nu a fost convertit ca alte popoare.

Ortodoxia a însoțit neamul în toată desfășurarea sa istorică fără a-și pierde caracterul de spiritualitate creștină, ci și-a păstrat nealterată integritatea ei, fără de stat; la noi nu a existat niciodată conflict între Biserica și organizația statală, ca în catalicism. Raportul Ortodoxiei față de organismul politic este acela de reciprocă colaborare. Biserica este sufletul statului, după cum statul este trupul Bisericii. „Ortodoxul este dublu cetățean, prin stat și prin pământului, prin Biserica și cerului” (N. Crainic).

Biserica a fost prezentă la toate durările și bucuriile neamului, așa încât noțiunea de „român” și de „ortodox” au ajuns să fie identice. Istoria mărturiseste despre legătura organică dintre Ortodoxie și neam, căci duhul ortodox se desprinde din sufletele tuturor voievozilor noștri, care erau ctitori de Biserici și aveau sfetnică dintr-o ierarhi ortodocși. Ortodoxia este prezentă în toate evenimentele prin care a trecut neamul românesc.

Întemeieră principalelor se datează credinței ortodoxe pentru care strămoșii noștri, prigoani de catolicism au fost nevoiți să săptăsească pământul din Maramureș și Făgăraș și să descalceze în Tara Moldovei și în Tara Românească. Ortodoxia a dat tările înaintașilor noștri să stea de strajă și să stăvilească puhoiul paginilor ce se abăteau cu furie peste întreaga creștinătate.

Voiceozii români au stat gata de moarte și s-au jertfi pentru credința lor. Să ne gindim la Mircea cel Bătrân, ctitor și întemeietor de măuăstiri în țară, cruciat în lupta dintre creștinism și turci pe cîmpul Mierlei; la Stefan cel Mare, acest „atlet a lui Iisus” după cum l-a numit Papa de la Roma pentru războiale sale prin care a salvat creștinismul de pericolul islamului.

La consolidarea Ortodoxiei aducă prin os pănic evlavioșul Neagoe Basarab, ctitorul frumoasei mănăstiri de la Curtea de Argeș, pentru zidirea cărțea ei și doamna Despina și-au sacrificat toate averile.

Mihai Vodă Viteazul a fost și el un apărător și președinte al creștinătății și al Ortodoxiei.

Peste veacuri apărea figura blindului mucenic al Ortodoxiei „Brîncoveanu Constantin”, boier vechi și domn creștin care împreună cu feciorii și ginele său mor sub sabia călăului turcesc, dar nu-si părăsesc credința. Cununa mucenicii lui Vodă Constantin înconuneaază viața unui mare ctitor ortodox, căci mila lui s-a revărsat în daruri bogate peste întreaga Biserică răsăriteană, a cărui centru de cultură era la București pe vremea aceea.

Ortodoxia din Ardeal prigoñită nu de pagini, ci de catolici și de calvini, a avut negumări și nedincișori care au avut de suferit și de multe ori și au dat viața pentru ea, dar nu au părăsit-o.

Catolicismul a reușit prin prigoane și promisiuni minciinoase să rupă în anul 1700, o parte de credincioși din Biserica Ortodoxă Ardeleană, cind mitropolitul Atanasie Anghel, cu cîțiva preoți și protopopi îscădeșe un rușinos contract de înzare cu sufletelor lor și la turmei ce li să încredește spre pastorire. Însă turma nu și-a urmat păstorii năimiți și nevredniți, ei mulți s-au ridicat îmbogățindu-pomelnicul celor ce au patinit și au murit pentru credința cea dreptă.

Dacă strămoșii noștri și-au vărsat singele pentru Ortodoxie, în schimb aceasta a stat la temelia neamului nostru, și-

toare, simte placere mare și tărzie multă spre cele bune. Hărul primit la mărturisire este scutul lui cel mai puternic împotriva păcatelor pe care le-a făcut le-a mărturisit și de care s-a căit cu strîngere de ajimă și părere de rău. Ce mare importanță are mărturisirea, în vederea desăvîrșirii! E semnul celei mai mari neglijanțe și a celui mai strănic indifferentism, cind cineva lasă să treacă un timp îndelungat, fără să se giadecă la mărturisire. Sufletul care se lasă, mai multă vreme, lipsit de acest mijloc curățitor, care e davada cea mai strălucită a bunătății lui Dumnezeu, fără de noi, este asemenea cu o casă pe care săptănuil nu o îngrijește și nu o repară.

Preotul, care, deși se poate mărturisi cit mai des, și totuși amintă și neglijea mărturisirea, e lipsit total de cîntăria elevării preoțesti. Si nu-i de mirare, dacă un astfel de preot se coboară, cu timpul, tot mai jos, de pe culmile adăvăratei vieții preoțesti. Mărturisirea, numai atunci va avea rezultatul dorit, dacă va fi precedată de o bună pregătire, iar Sfânta Taină va fi primită cu rîvnă recerută.

Protosinghel OLIVIAN BINDIU

gurindu-i existența în istorie și dindu-i cultura, căci toate realizările spirituale ale poporului român se datorează Bisericii și poartă pecetea Ortodoxiei.

Prințele cărți scrise în limba română de la Biserici vin și sunt cărți sfinte scrise în mănăstiri de călugări.

Meșteșugul tiparului a fost adus tot de un călugăr, Macarie, care vine în țară la 1507 aducând cu sine, într-un săculeț sculele pentru tipărit. Aportul adus de cărțile tipărite de diaconul Coresi la Brașov, este covîrșitor, căci prin ele se pune baza limbii literare românești. Noul Testament a lui Simion Stefan, Biblia de la București, de la 1688, sunt cărți de care se leagă etape importante în dezvoltarea limbii literare. Scrierile lui Dosoftei, ale lui Antim Ivireanu și a celorlalți episcopi, luminați stau la temelia literaturii noastre ca niște pietre din capul unghiului.

Mănăstirile ortodoxe au jucat un rol preponderent, patrondin întreaga viață spirituală a neamului nostru, căci ele au fost puternice focare de cultură; aici au fost instalate tipografii încă dinaintea călăgăii tipăreacă cărți bisericesti pentru nevoile întregului neam românesc. Prin aceste cărți, care se răspândesc în toate părțile locuite de români, s-a păstrat unitatea sufletească a neamului, finindu-se mereu trează și activă conștiință națională, în decursul veacurilor de grele incercări prin care a trecut poporul român.

Prințele cunoștințe de carte se dobîndeau în școlile care funcționau pe linia mănăstirii.

Arta românească a înflorit tot în atelierele mănăstirești căci monahii se ocupau cu pictura, cu sculptura în lemn, erau maieștri în întreținerea și împodobirea cărților sfinte, manuscrise, lor fiind adesea capodopere. Tesăturile și broderiile, făcute de domnă Iosifă a cuvioselor majci, cuprind în ele o înaltă concepție artistică, realizată în chipul cel mai fericit.

Orthodoxia în secolul nostru a avut în grija sa toate trebuințele neamului; preoții erau sfetnici voievodali, în treburile publice, Biserica era păstrătoarea și generatoarea culturii, tot Bisericii i-a revenit și sarcina de a rezolva diferențele probleme sociale. Astfel mila creștinească a rodit în înființarea primelor spitale și asezăminte de ocrotire a săracilor și a neputinciosilor, care au luat ființă pe lîngă mănăstiri și erau conduse de călugări. Nicolae Iorga avea cuvinte frumoase despre rolul călăgărilor în trecut spunând: „Mitropolitii, episcopii, egumenii și așa de deseori și smeriții călăgări ori umili preoți de rai, au dat poporului aproape toată învățătură, au înzestrat neamul cu o limbă literară, cu literatură sfintă, cu o artă în legătură cu gustul și nevoile lui, au sprijinit statul fără să lasă a fi înghițit de el; au călăuzit neamul pe drumurile pămîntului, fără a-și desface ochii de la cer și au ridicat mai sus toate ramurile gospodăriei românești dinăud istoriei noastre: călărași, sculptori în lemn, argintari, oameni de stat, ostași, mucenici și sfinti”.

Credința ortodoxă a pătruns adinc în spiritualitatea românească, încit structura noastră sufletească este făcută din Orthodoxie, cel puțin tot atât cît este făcută din singele origini noiastre.

Orthodoxia s-a manifestat puternic în toate timpurile în viața poporului român, și căruia suflet s-a cristalizat în flacără credinței ortodoxe, așa că hotele ei se astă adinc și indisolubil imprimat în caracterul neamului nostru.

Intreaga literatură poporană, este străbătută de un puternic sentiment de solidaritate între om și natură, nuantă pură și exclusiv ortodoxă.

Spiritualitatea românească s-a născut și trăiește numai pentru ortodoxie.

Credința ortodoxă i-a impus românu lui un anumit fel de comportare cu semenii, o anumită atitudine față de mediu social. Spre deosebire de popoarele catolice, la care se observă un propunțat colectivism și de protestanți care trăiesc într-un individualism exagerat, românu este foarte personal, dar personalismul nu-l împiedică de a se integra în colectivitate, de a fi sociabil și comunicativ. Românu nu-i place singurătatea; el vrea să trăiască în lume, pe care o vede ea pe o mare familie. Comunitatea nu-l despărțește, căci românu se evidențiază orunde găsește în comunitate teren prietic pentru a-și afirma posibilitățile individuale. Românu ortodox primește societatea ca trup ca mandulare și funcții deosebite care nu uniformizează ci își asigură dezvoltarea personalității. Se oglindește în această concepție imaginea, despre Biserica a Sfintului Apostol Pavel.

Spiritu de dezaprobaare față de exagerare și aventura de care românu dă dovadă s-a născut tot sub influența Orthodoxiei care i-a prezentat lumea și posibilitățile omenești într-o lumină sinceră și reală, ferindu-l de utopică și de acte fanteziste.

Din această atitudine reală a ortodoxului decurge un splendid echilibru sufleteșc concretizat în cea mai frumoasă și specifică ortodoxă trăsătură sufletească a neamului românesc: armonia.

La roman totul poartă pecetea armoniei atât în viață sufletească cît și în cea materială. Sentimentele sale nu cunosc

excentrizmul și exagerarea: în bucurie nu-i prea zgomotos, jalca și suferința-i sunt discrete, jocurile deși pline de viață nu au nimic deplasat sau grotesc în ele, costumul românesc este iarăși o dovadă a gustului și a inclinării spre o armănoasă discreteție.

O cercetare atentă ne arată că Orthodoxia se oglindește în întreaga noastră viață spirituală. Cultura bazată pe sufletul poporului român, care este român și ortodox, nu poate să trăiască și să progreseze, decit în matca Orthodoxiei.

Orthodoxia este ceva încrez neamului românesc; nu se poate concepe despărțire între Orthodoxie și Românism, căci românismul numai prin Orthodoxie va putea să-și săvârsească cel de al patrulea descalcat, descalcatul în istorie, în eternitate.

Să ne adăpăm deci sufletul din izvorul nesecat al Orthodoxicii, căci ea deține adevarul dreptei credințe, din care decurge puritatea spirituală, prin care ne vom mintui sufletele. Ea este eredința strămoșilor noștri; pentru ea au indurat ei mucenicie; este teinelia existenței noastre ca neam, generațoarea și păstrătoarea culturii noastre; la focul dragostei și a erdinței ei s-a cristalizat sufletul poporului nostru, căruia Orthodoxia îi este structural organică.

Deci avem datoria sfintă să iubim Orthodoxia și totă viața să-o închinăm muncii pentru înăltarea prestigiu ei.

Așa să fie și să ne ajute Dumnezeu!

RUGĂCIUNI

RĂNĂTĂNEANĂ

DIRECTOR ONORIFIC PROF. DR. JOSIF CONSTANTIN DRĂGAN

NR. 832 • VINERI 20 NOIEMBRIE 1992 • 16 PAGINI • 15 LEI

DESPRE SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE

Dacă în rugăciune sufletul nostru susțină după Dumnezeu și caută să-l apropie, prin Sfânta Împărtășanie, primim, adesea, în noi pe Mîntuitorul. Trupul și Sîngele Lui, prezente în chipul pînii și al vinului, hrănesc nu numai trupul, ci și sufletul nostru. Este o taină cerească, înfricoșătoare și sfîntă.

Vîrind să petreacă cu noi pînă la sfîrșitul veacurilor, Mîntuitorul a așezat la Cina cea de taină, din Joia Mare, Sfânta Împărtășanie care ne reamintește mereu tot ce El a făcut pentru noi; iubirea lui nemărginită, pătimirea, jertfa și răscumpărarea, aduse pentru noi. Gustînd din Sfânta Împărtășanie, noi ne hrănim din toate roadele acesteia.

Cel ce se împărtășește se asemănă cu acel călător care coborînd din Ierusalîm spre Ierihon a căzut între tilhari, care dezbrăcîndu-l și răinindu-l l-au lăsat aproape mort. Păcatele ne-au dezbrăcat de haina nevinovăției, primită la botez, iar patimile ne-au rănit de moarte sufletul. Ca samarineanul milostiv, Mîntuitorul cobrașă în noi, toarnă ulei pe rancă și ne vindecă. Cel ce se împărtășește este ca și gazda, la care a venit Mîntuitorul cu Apostolii Săi, ca să manance Paștele; nu ca unul din cei invitați la nuntă fiului de împărat, care și-a pregătit haimă de nună.

Roadele Sfintei Împărtășanii sunt mai presus de orice cuvînt. Iată cîteva culese din rugăciunile liturgice: mana cea ascunsă, pîinea cea cerească, dătătoare de viață veșnică, vindecă ranele și durerile sufletului, turnînd în el bucurie și veselie; reînnoiește în suflet puterea cea pierdută și întoarce frumusețea lui cea stricată; arde ca focul neghina păcatelor și mistoie spinii patimilor; luminează mintea și inimă; sălăsluește pacea în conștiință; întărește credință; încălzește iubirea cea nefăjnică; ne umple de înțelepciune; ne întărește în lupta contra patimilor și pentru adevăr; ne împacă cu Dumnezeu, alungă de la noi întristarea și, coborîndu-ne în constantă mîngîierea iertării, ne dă putere pentru împlinirea poruncilor Lui; sporește în noi harul lui Dumnezeu și partea de moștenire a împărtășiei Lui. Primim, deci, Sfânta Împărtășanie spre tămăduirea sufletului și a trupului, spre

iertarea păcatelor și dobîndirea vieții veșnice, pentru ca, plecînd din această viață în nădejdea vieții celei de veci, să ajungem la raportul cel de-a pururea, unde este cîntarea celor ce serbează neîncetat, și dulceața cea nemărginită a celor ce privesc nemărginita frumusețe a feții Tale". (Rugăciunea I-a după Împărtășanie).

Sfânta Împărtășanie mai este și un legămînt nou ce-l facem cu Mîntuitorul, prin care ne obligăm ca "toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dâm", petrecînd în sfîntenie și făptuind după pilda vieții Lui.

După Împărtășanie să ne dăm seama de cîstea de care ne-am învrednicit, a fi prieteni la ospățul lui Dumnezeu. El și-a pus în noi toată încrederea. Să dezbrăcăm, deci, haina păcatului și să ne oprim din calea fărădelegilor. Am primit bunul cel mai mare; pe înșuși Mîntuitorul. "Voi sănăti ai lui Hristos, iar Hristos al lui Dumnezeu". Sf. Apostol Pavel (I Corintheni III, 23). Mai știm că El va veni și ne va lua la Sine, ca unde este El și noi să fim. Cum îi vom răspăti pentru aceasta? Vom trăi și umbla ca El. Îi vom rămîne credincioșii pînă la moarte. Trupul și Sîngele Lui nu-l vom da în mâna vrăjitoarelor Lui, a postelor și nelegiutorilor noastre. Spălat-ari picioarele, mîiniile și capul cu scump Sîngele Mîntuitorului. A ne întoarce la necurătenia și norocul din trecut ar însemnată a-l vîrșa în zadar sîngele și a ne bate joc de suferințele Lui. Avînd în inimă mărgăritarul cel de mult prej, comoara cea cerească, ne vom păzi inima curată, împodobind cu virtuți casa sufletului. Îmbrăcați în haina cea nouă a nevinovăției, vom porni lupta măcar împotriva unuia din păcate. Un singur păcat căzut din sufletul tău va tîrni după sine și pe celealte. O singură virtute intrată în sufletul nostru va atrage după sine și alte virtuți. Domnul, văzînd silința noastră, ne va veni în ajutor cu harul Său. Nu vom închide, deci, Trupul și Sîngele Domnului în noi, ca într-un mormînt; ci, îl vom face să înflorească și să rodească. "Paharul mîntuirii voi lua și numele Domnului voi chemă." (Psalmul 115, 4).

protosinghel, OLIVIAN BINDIU

Renasterea

RĂBĂNĂTEANĂ

DIRECTOR ONORIFIC PROF. DR. JOSIF CONSTANTIN DRĂGAN

NR. 860 ♦ JOI 24 DECEMBRIE 1992 ♦ 20 PAGINI ♦ 20 LEI

COLINDA LA ROMÂNI

Termenul de colindă derivă din latinescul calandae și se leagă de prima zi a lunii, care la romani era întâmpinată cu cîntări și veselie. Colinda intră în însuși sufletul românesc, fiind cultivată din generație în generație. Astfel începutul colindei: "La poartă, la Tarigrad...", indică perioada secolului al XIV-lea când Patriarhia de la Constantinopol binecuvîntă înființarea mitropolilor românești din Tara Românească și din Moldova. Apoi la curtea lui Ștefan cel Mare de la Suceava veneau colindători de praznicul Crăciunului și aşa s-a născut începutul colindei "La poartă la Ștefan Vodă...". Deci colinda însoțea cu credință istoria poporului român. După ce, în secolul al XVI-lea s-au tradus părți din Sfînta Scriptură a Nouului Testament în limba română s-a constatat ușor identitatea textului oficial cu cel popular din colinde, sau invers: s-a constatat identitatea între textul popular și cel oficial referitor la Nașterea Domnului. Caracteristice creștinismului românesc ortodox, colindele se cîntă peste tot și de toți cei ce simt românește, îndeplinind

astfel rolul de a menține conștiința despre unitatea neamului românesc.

Înțelegînd acest rol al colindelor ca și al altor cîntări populare, împăratul Iosif al II-lea, deși a acordat, prin edictul din 1781, toleranță pentru legea ortodoxă a românilor din Transilvania, a dispus totuși interzicerea de a le cultiva românilor transilvăneni ca astfel să-i îndepărteze de frații lor din Moldova și din Tara Românească. După Unirea Principatelor Române în 1859 și constituirea României, conștiința unității românești era exprimată în Transilvania de începutul colindei "O ce veste minunată...", vestind viitoarea unire a tuturor românilor, realizată apoi în 1918.

Astfel Crăciunul cu Nașterea Domnului este mărturia conștiinței românești ortodoxe, precum spune colinda:

"Din an în an sosesc la geam cu Moș Crăciun
azi cu strămoșii cînt în cor colindul sfînt și bun
e sărbătoare și e joc în casa ta acum.

dar nu uită, cînd ești voios, române să fii bun!"

Protosingel O. BINDIU